СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 67. — Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 21. марта, 1923. — VOL. XXXI. — No. 67. — Jersey City, N. J., Wednesday, March 21, 1923. — THREE CENTS

АМЕРИКА НЕ ХОЧЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

ВАШІНГТОН, 19. марта. — Американський уряд рішив не робити ніякого кроку в справі ноти Німеччини про справу репарацій, яку вона передала вчора на руки департаменту стейту.

Американський уряд не хоче ані подати ноти до публичного відома ані закомунікувати її французькій амбасаді.

Рівночасно французький амбасадор заперечує публично вістки, що французький уряд мав остерігати американський уряд перед всякими спробами посередництва межи Францією та Німеччиною.

КОМУНІСТИЧНИЙ ШПИГ ПЕРЕД СУДОМ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

СТ. ДЖОСЕФ, Мишиген, 19. марта. — Першим свідком на нинішній росправі проти Віліема Фостера, котрого державна прокураторія обжаловує за участь в комуністичній змові, зміряючій до заведення комуністичного уряду в Злучених Державах, був Франсиз Моров з Кемдена, Ню Джерзі, визначний комуніст та шпиг департаменту судівництва в Вашінгтоні, відомий там як „К. 97."

Зізнання Морова були обтяжаючі для Фостера, котрий свою оборону проти закидів прокураторії опирає на тому, що він не був на комуністичній конвенції яко делеґат, але яко гість. Моров, котрий тішився серед комуністів великим довірем і самий був делегатом на комуністичну конференцію, що відбувалася на піскових горбах коло Ст. Джосефа, заявив виразно ,що фостер був делегатом, що на конференції він носив прибране імя „товариша Бордена" і що його роля на конференції була дуже жива.

Межи прочим Моров зізнав також, що він був на конференції яко „товариш Дей", що конференція виказала, що комуністи мають в Злучених Державах коло 15,000 прихильників, що на конференцію приїхали були та виголошували промови висланники московського інтернаціоналу. Велике заінтересованнє викликало оповідання свідка про те, як він постановив прослідити діяльність комуністів в Америці, як він приступив до комуністичної партії, як він добув собі в ній велике поважаннє і як він наконець брав участь в комуністичній конвенції, що відбувалася тайком і мала буцімто складатися зі самих певних комуністів.

РУХ ЗА ОБМЕЖЕННЄМ ПРОГИБІЦІЇ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 19. марта. — В сенаті стейтової леґіслятури почали нині трете читаннє законопроекта Даниґена, на основі котрого стейт має відкликати закон Молена й Ґейджа, котрим він зобовязався помагати федеральній владі виконувати прогибіційну конституційну постанову.

Голосованнє над проектом відбудеться відай завтра. За дебатованнєм проекту зараз заявилося було 24 сенаторів, проти 18.

АҐІТАЦІЯ ЗА ПРИСТУПЛЕННЄМ АМЕРИКИ ДО МЕЖИДЕРЖАВНИХ СУДІВ

НЮ ЙОРК, 19. марта. — Сенатор Віліем Бора виголосив вчора перед одним клюбом промову за приступленнєм до межидержавного суду справедливости, який мавби право та силу розбирати межидержавні непорозуміння. Сенатор виразно заявився проти приступлення до суду Ліґи Народів, бо сей суд не може вводити в життє своїх рішень.

Оскар Штравс, бувший американський амбасадор в Туреччині, виголосив перед зібраннєм представників найріжнійших віроісповідань, зібраних в методиській церкві на Медисон Ев., промову, в котрій заявився за безпроволочним приступленнєм Злучених Держав до Ліґи Народів. Він говорив, що побіда Гардинґа не була розгромом для Ліґи Народів, що американський народ хоче участи Америки в якімсь межидержавнім тілі, та що в противнім разі Америка зробить собі найбільшу шкоду.

ДАЛЬШІ РОЗКРИТТЯ УРЯДУ ПРО НАФТОВУ ЗМОВУ ПРОТИ АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН, 19. марта. — Секретар (міністер) нутрішних справ Фол, котрий має незадовго уступити зі свого уряду, подав дальші подробиці про заходи европейських нафтових підприємств захопити в свої руки американські нафтові поклади. Після сих ревеляцій, заходи були закроєні на величезну скалю. Вони були уложені на взорець відомої американської нафтової спілки Стендерд Ойл, лишень що були вони пляновані на ще більші розміри. Ціллю сеї змови має бути використовувати американські нафтові терени та довести їх до повного вичерпання. За змовою стояти мають не лишень величезні европейські капіталістичні підприємства, але навіть декотрі европейські держави, готові вкладати свої державні капітали в підприємство. Колиб заміри заговірників вдалися, то Злучені Держави заплатилиб нафтою Англії приміром за один рік більше, як Англія платить Америці коштом звороту воєнних позичок.

Фол звертає наконець увагу на те, що конґрес ще не подбав за ніяку забеспеку для американських нафтових інтересів.

СМЕРТИ ЧЕРЕЗ СПІЗНЕНІ ЗИМОВІ ЗАМЕТІЛИ

ШІКАҐО, Илиноіс, 19. марта. — В околиці Великих Озер та здовж цілої долини ріки Місісіпі панували сими днями страшні завірюхи. В богато частях північно-західного кута Злучених Держав перервано або спізнено зелізничий рух. Сюди наспіли вістки про 9 смертий від замерзнення. Як кажуть фармері, нагла студінь пошкодила озимині.

ЖІНКИ БУДУТЬ СВЯЩЕННИКАМИ

ВЕЛИНҐТОН, Канзас, 19. марта. — Стейтова конференція методиської епископальної церкви постановила одноголосно дозволити ординувати жінок на проповідників сеї секти. Жінки мають бути мандруючими проповідниками.

Протестуймо!

В СЮ НЕДІЛЮ, 25-ого МАРТА С. Р. ВІДБУДЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКА МОБІЛІЗАЦІЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ДЛЯ ПРОТЕСТУ ПРОТИ ЗАМАХУ АЛІЯНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ АМБАСАДОРІВ НА ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ І ДРУГИХ ЗАХІДНИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ІНСТИТУЦІЇ І ТОВАРИСТВА В УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДАХ ПОВИННІ СЕЇ НЕДІЛІ ПО ОБІДІ ЗІБРАТИСЬ НА НАДЗВИЧАЙНУ НАРАДУ, ЩОБИ ЗАПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ СЬОГО НЕЧУВАНОГО ЗАМАХУ.

З НАРАД ТРЕБА ПІСЛАТИ ПРОТЕСТАЦІЙНІ ТЕЛЕГРАМИ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ВЛАДИ І ДО АЛІЯНТСЬКИХ АМБАСАД У ВАШИНГТОНІ. ТАКОЖ СЛІД ПОВІДОМИТИ ОФІС ОБЄДНАННЯ ТА УКРАЇНСЬКІ ГАЗЕТИ.

СЕЙ ВИСТУП АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ПОВИНЕН БУТИ ЗАГАЛЬНИЙ ТА ОДНОДУШНИЙ.

ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ПОЗОВ ПРОТИ НАЧАЛЬНИКА ПОЛІЦІЇ ЗА ЗАБОРОНУ ЗБОРІВ

Товариство „Американська Юнія Горожанських Свобід" постановило внести позов проти начальника поліції в місті Вотербері, Конектикат, за те, що він заборонив там говорити представникови товариства.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО БУЛИ ВЧАСІ ВІЙНИ ІНТЕРНОВАНІ В КАНАДІ

В справі осіб чужинецького походження інтернованих підчас воєнного стану.

В посіданню начального урядника Роел Кенедіен Маунтед Поліс, 71 Смит Стріт, Вінніпеґ, Манітоба, находиться ліста всіх осіб, що були інтерновані підчас війни і яким належаться певні гроші, чи то запрацьовані в час інтернован[ня], чи то якими заопікувалось Федеральне правительство вчасі інтернования.

Хтонебудь, що належить до сеї кляси, кому приходять які гроші, нехай зробить аплікацію особисто (між годинами 9 рано і 5 пополудні) або листовно, щоб довідатися, чи його імя находиться на згаданій лісті. Хто має які документи на поперте своїх домагань, нехай предложить їх.

Підписано

R. S. Knight, Supt.,
Commanding Manitoba District
Royal Canadian Mounted Police,
Winnipeg, Man.

УКРАЇНСЬКИЙ МАҐІК

Доносять нам з Канори, Саск., що там 24 лют. виступав український маґік Никола Левчук. Присутні були дуже вдоволені його виступом, до чого в значній мірі причинялося те, що штуки робив Українець і в українській мові говорив до зібраних про свої штуки.

Маґік Левчук таки виховався в Канорі. Приїхавши малим з краю з родичами, жив зразу на фармі і помагав родичам працювати на кавалок хліба. Пішовши до школи, почув в собі замилуванне до малярства та студіовання надприродних явищ. І хоч родичі переселися до міста, аби дати йому більшу нагоду в тім напрямі розвиватися, мале саскачеванське місто не давало великої нагоди. Він мусів лишити родичів і йти на дальшу науку до Зл. Держав. Там був чотири роки і тепер зачав свої виступи, як маґік і гіпнотист. Крім сего він є добрим різбарем і малярем. Тепер вибирає ся на поїздку по Західній Канаді.

АДВЕНТИСТИ (СУБОТНИКИ) І ЇХ КОНЕЦЬ СВІТА

Адвентисти (суботники) пророкують конець світа вже від многих років. Досі їх пророцтва не сповнилися

1. Вони пророкували, що конець світа наступить дня семого жидівского місяця 1844 року. День сей, місяць і рік проминули, а конець світа не прийшов.

2. Потім казали, що конець світа наступить семого місяця 1845 року. І знов сей час проминув, а кінця світа не було.

3. Від того часу визначували другі дні на конець світа, одначе час минав а їх пророцтва не сповнились. В пізнійших часах люди вже не вірили в їх пророцтва, одначе коли визначили рік 1844 і 1845, богато людий вірили їм і через те потерпіли великі шкоди. І так на кілька літ перед роком 1844 перестали посилати своїх дітий до школи, бо говорили, що час закороткий, конець світа вже недалекий, тому дітям не треба науки. Днесь ті діти мають правнуків.

1844 р. роздали свої маєтки між людий, бо казали, що коли приходить конець світа, то маєтків їм не треба.

На кілька літ перед назначенним днем на конець світа перестали садити овочеві дерева, бо казали, що вже нема часу, аби ті дерева родили овочі перед кінцем світа.

Богато можна навести таких примірів, де їх пророцтва не сповнились.

ЗАСТРІЛИВ ЖІНКУ І СЕБЕ

Фармер Мартель, родом Бельгієць, близько Медесін Гет, Алта, підозрівав як кажуть без підставно свою жінку і підчас сварні з нею, стрілив їй в голову забиваючи її на місці. Потім зложив любу собі в рот і відібрав собі життє. Осталося четверо сиріт, найстарше 14 літ, наймолодше один рік. Мартель господарив на гомстеді від многих літ і був заможним фармером.

САККО ПОКИНУВ ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК

Анархіст Нікола Сакко, котрого засуджено з Ванцеттім на смерть за вбиттє формана, а котрого засуд наробив великого шуму навіть поза границями Злучених Держав, вже перестав голодувати і почав принимати поживу. Коли по трох тижнях голодівки вязниці власти рішилися на насильне кормленне голодуючого, він дав упроситися жені та почав їсти.

КІЛЬКО Є ШКІЛ НА УКРАЇНІ?

Большевицькі „звідомлення" подають, що тепер на Україні є 10,000 українських початкових шкіл, 72 українські середні школи і дві українські висші школи (університети?).

Сі числа вказують на упадок шкіл на Україні.

Се значить, що 30,000 українських громад не має шкіл. Але ті, що мають школи, нарікають, що то не є жадні школи а тільки московські кпини із школи.

Московські большевики кажуть, що позводили на Україні дві висші школи (може університети), але кілько московських висших шкіл вони оставили або завели на Україні. Сього вони не говорять, але Українці знають, що більше ніж українських.

Та се тільки одна з большевицьких „благодатей" на Україні.

МАЛИ ГРОШІ В БАНКУ І БРАЛИ ПОМІЧ ВІД МІСТА ВИННІПЕҐУ

Міські власти знайшли, що деякі люде, які мали поклади гроші в збанкротованім приватнім банку Шімновського, брали поміч з міста. Як звісно, місто Вінніпеґ дає поміч бідним родинам, які не мають і не можуть знайти роботи. Коли банк Шімновського провалився, власти оповістили публично імена, адреси людей і суму грошей, вложених ними до згаданого підприємства. Показалося, що кількох людей, які брали підмогу з міста, мали значні вкладки в банку. Очевидно, вкладки свої вони правдоподібно в цілости стратять, одначе місто має потягнути їх до судової відвічальности за неправдиве представлення свого матеріяльного положення.

ЗАГРАНИЧНІ ДОВГИ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Після офіціяльної статистики польського міністерства фінансів винна Польща чужим державам такі суми: Франції 1,183,658.00 франків, Америці 185,662,867 долярів, Італії 37,385,100 франків і 17,485,200 лір, Англії 4,774,800 фунтів штерлінгів, Голяндії 18,218,700 гульденів, Норвегії 173.600 франків.

В перечисленню на польську валюту заграничні довги Польщі дійшли вже до астрономічних величин, се є більше чим 8 біліонів мп.

Хто буде платити сі величезні довги, які — сміло можна сказати виросли в наслідок паскарських спекуляцій можних банкирів і промисловців, — годі відгадати.

ЛЯЦЬКІ РОЗБОЇ ПРИ НАСИЛЬНІЙ РЕКРУТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ХЛОПЦІВ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ДО ЛЯЦЬКОГО ВІЙСКА

ЛЬВІВ, 3. марта. — Польський староста в Чорткові, Топольніцький, засудив Максима Чорнія, з Білобожниці, на 30 днів арешту за се, що не ставився до польської „добровільної" бранки.

В селі Бурканові, підгаєцького повіта, польські жовніри застрілили Михайла Москву за се, що не ставився до польської „добровільної" бранки, а Романа Федоришина тяжко ранили.

В селі Сушні, радехівського повіта, польські жовніри так тяжко побили Кіндрата Павлюка за се, що не ставився до польської „добровільної" бранки, що розбили йому слухові барабанчики в обох ухах, і залила його кров. Також тяжко побили його старого батька і маму.

ВИСАДЖЕННЄ У ВОЗДУХ ПОЛЬСЬКОГО НАФТОВОГО ЗАКОПУ В БОРИСЛАВІ

ЛЬВІВ, 3. марта. — Шкода, яку спричинено висадженнєм нафтового закопу „Віт" в Бориславі, виносить 1 біліон польських марок.

Закіп був власностю польської компанії під назвою „польскі пршемисл нафтови".

ЛЯХИ ПЕРЕСТАЛИ ВИДАВАТИ ХРУНІВСЬКУ ҐАЗЕТУ У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВ, 3. марта. — Ляцький уряд відмовив дальшої грошевої помочі на хрунівську ґазету „Рідний Край", яку видавав Михайло Яцків, і вона вже перестала виходити.

Українські газети пишуть, що сей наймит сповнив свою рабську службу і тепер його вже відправлено.

З ПОЛЯ БОЮ В РУРЩИНІ

ДІССЕЛДОРФ, Німеччина, 19. марта. — Вчера в Рурщині убито одного французького жовніра і одного цивільного німецького горожанина.

НЕМА БИЗНЕСУ В ОКУПАЦІЇ

ПАРИЖ, 19. марта. — Французьке правительство предложило парляментови додаткове домаганнє 196,000,000 франків на кошти окупації Рурщини.

ФРАНЦУЗИ ЗАБОРОНИЛИ 400 НІМЕЦЬКИХ ҐАЗЕТ

КОБЛЕНЦ, Німеччина, 19. марта. — Німці обчисляють, що французька окупаційна влада заборонила в Ренщині і Рурщині 400 німецьких газет.

Перед окупацією виходило в сих обох німецьких краінах 1,450 німецьких газет.

СТІННЕС ПРО РУРСЬКУ СИТУАЦІЮ

БЕРЛІН, 19. марта. — Німецький сталевий та углевий магнат Гуго Стіннес заявив, що він противиться посередникам у полагоді французько-німецького спору.

Вже раз, казав він, обманули Німеччину, коли в 1918 році підсунули їй 14 пойнтів Вилсона, на основі яких Німеччина зложила оруже. Тепер Німеччина не буде вірити аліянтам, хиба дістане повну запоруку наперед.

Він сказав, що на ділі сей спір не є з французьким народом, а тільки з його правительством, яке є шумовинням французького народу. Годі говорити про перемирє, заявив він, поки Пуанкаре не скинений, а війско з Рурщини не усунене.

СПРАВА МИРА АЛІЯНТІВ З ТУРКАМИ

ЛОНДОН, 19. марта. — Вступна нарада аліянтів у справі мира з Туреччиною зачнеться тут в середу, 21. с. м., в офісі британського міністерства закордонних справ під проводом міністра лорда Корзона.

ВИБОРИ В ЮҐОСЛАВІЇ

БІЛГОРОД, столиця Сербії (Юґославії), 19. марта. — Підчас недільних виборів до югославянської „скупщини" (парляменту) побідив старий сербський премієр Пашіч, котрого група здобула більшість.

Хорватські независимі під проводом Радича здобули також значне число мандатів.

Демократи і сербські хлібороби вийшли слабо. Комуністи і републиканці не здобули жадного місця.

СТАН НЕДУГИ ЛЕНІНА

МОСКВА, 19. марта. — Нині лікарі оголосили, що Ленінови дрібку полекшало в спараліжованій руці і нозі, але мову годі йому привернути.

БОЛЬШЕВИКИ ПУСКАЮТЬ, ЩО ГУВЕР Є ЗА ПРИЗНАННЄМ ЇХ „УРЯДУ"

МОСКВА, 19. марта. — Тутешні газети (большевицькі, бо в большевії інакших нема) пишуть, що американський міністер торговлі Герберт С. Гувер, є за признаннєм большевицького „уряду", але признання не сподіваються, бо, як кажуть, сьому противиться державний секретар Чарлз Евенс Гюс.

ЛІКАР ЛЕТИТЬ ВОЗДУХОМ РАТУВАТИ ЖИТТЄ ВІДКРИВЦЯ ГРОБУ ТУТАНХАМЕНА

ЛОНДОН, 19. марта. — Відкривець гробу єгипетського короля Тутанхамена сперед 3,400 літ, Англієць лорд Карнарвон, занедужав в Египті від укушення мухи.

На вістку про занедужаннє виїхала відсі його жінка з лікарем спеціялістом літаком Де Гавиленд. Вони мають переїхати дорогу 2,700 миль.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЩОСЬ НОВОГО?

Рішенне Ради Амбасадорів з дня 14. марта 1923. року всеж таки не принесло нічого нового.

Своїм змістом воно було лишень потвердженнем того, що московські імперіялісти з Москви та польські імперіялісти з Варшави були урадили межи собою в Ризі ще дня 18. марта 1921. року. Аліянтські амбасадори виразно признають, що вони нічого більше не хочуть понад затвердженне большевицько-польського договору. Змістом свого рішення аліянтські амбасадори не пішли поза точки коншахтів, які межи собою два роки тому уложили Москалі та Ляхи в Ризі. Аліянти лишень положили свою печатку на большевицько-польську угоду, якою Москва признала Варшаву панею на великих просторах української землі та над 12 міліонами українського населення за те, що Варшава признала Москву панею над рештою України та якими 28 міліонами душ. Ні формально і засадничо в Парижі не зроблено нічого всупереч Риги, не заведено нічого нового.

Всеж таки дещо нового париське рішенне аліянтських амбасадорів принесло. Подібно як два роки тому риський договір розкрив вартість большевицьких обіцянок допомоги українському народови Галичини добутися з польської неволі, так само недавне париське рішенне розкрило, кілько варті аліянтські обіцянки завести національне самовизначенне для націй Европи. Як два роки тому риський договір скомпромітував большевицьких агентів, які медоточивими словами горлали про незміриму прихильність Москви для Галичини, так париське рішенне амбасадорів показало як на долоні, кілько варта були обіцянки аліянтської допомоги зі сторони тих, що забаламучені тими обіцянками віддавали увесь український народ з усею землею, добутком та майном в руки аліянтів. Париська Рада Амбасадорів добре було зробила, підчеркуючи своє бажанне затвердження большевицько-польської угоди, бо в той спосіб в памяти українського населення підчеркнула заключенне, що аліянти так само щирі для інтересів українського народа, як Москалі та Поляки, себто що вони дивляться не за тим, якби йому помогти, але затим, якби з його нещасного положення витягнути для себе як найбільшу користь.

Отся лекція, хоч нова для декотрих Українців, не нова для більшости українського народа. Сей народ на загал добре знав, кілько йому ждати від Москалів, Ляхів і від аліянтів. Від самого початку війни, кождий рік, ба й кождий місяць, товк українському народови ту лекцію, яку мусить зрозуміти кождий народ, заким стане достойним увійти в сімю свобідних народів: свободу для себе добути можна не чужими руками, але своїми; не чужими зусиллями, а своїми жертвами, своїм майном, кровю, життем; не чужою ласкою, а власними зусиллями, власною зорганізованою силою, власним завзяттем, боротьбою та самопожертвованнем. Український народ на всьому просторі української землі вже давно дозрів до сеї великої правди, і аліянтське рішенне з 14. марта с. р. Українців нічим не заскочило. Сим рішеннем аліянти лишень підчеркнули те, що Україна вже добре знала.

Не змінить теж париське рішенне перебігу дальшої боротьби українського народа за національну свободу. Париське рішенне знеохотити моглоб до боротьби лишень тих, що покладали всі свої надії на аліянтські держави, так само як риський договір міг знеохотити з одного боку Петлюрівців, що покладали свою надію на Варшаву, а з другого боку большевицьких прихвостнів, яким приснилося, що сонце свободи для Галичини зійде в Москві. З огляду на те, однак, що таких серед українського народа зникаючо мале число, то дальша боротьба за свободу українського народа піде так само, як вона йшла досі, тобто питомо українськими людьми, в імя чисто українського ідеалу повної самостійности України. Україанський народ мусить добути зі себе силу боротися саморуч проти свого ворога, а коли він сю силу покаже, тоді його право признають не лишень аліянти, але й Москва й Варшава.

Український народ за послідних кілька літ бачив досить богато рішень. На його очах нині рішено одно, а завтра рішенне відкликувано. Український народ бачив народи хоронені живцем. З Парижа вже не одній нації співано „вічную память", а тимчасом смерть постигала похоронителів тоді, як похоронені з мертвих вставали. Український народ на власні очи бачить, що ні одного живого народа похоронити не вдалося. Не похоронять теж українського. Не похоронили його Ляхи з Москалями в Ризі, не похоронять його й аліянти своїми париськими коншахтами. Се рішенне буде не співом псалтирі над небіщиком, але що одним визовом для живого українського народа, ще одним закликом до тим завзятійшої боротьби проти всіх гнобителів та наїзників, за повне панування на рідній землі.

В УСІХ СПРАВАХ „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ"

проситься відносити не до поодиноких урядників, але до секретаря організації на адресу: „Obyednannye, 136 So. Fourth Street, Philadelphia, Pa.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА І ЧЕСЬКА ПОЛІТИКА.

(Спеціяльна кореспонденція з Праги).

I.

Закарпатська Україна, се та часть української землі, яка лежить на південь Карпат і до кінця світової війни належала до Угорщини, а на основі мирових договорів з 1919 р. належить до Чеськословацької Републики.

Зістановища всіх инших українських земель вона лежить за Карпатами і тому з українського становища найліпше відповідає для неї назва: **Закарпатська Україна.**

Через те, що ся часть української землі довгі віки належала до Угорщини, в нашій літературі називали її **Угорська Русь** або **Угорська Україна.**

В Чесько-словацькій Републиці називається ся українська земля: **Підкарпатська Русь.**

На основі **тимчасового основного закона про державну самостійність українських земель бувшої австро-угорської монархії,** ухваленого Українською Національною Радою на засіданю 13. падолиста, 1918, v Львові, **Закарпатська Україна творила часть Західно-Української Народньої Републики.**

На історичнім засіданню Української Національної Ради 3. січня, 1919, в Станиславові, де проголошено державну злуку всіх українських земель, **знаходилася також делегація Закарпатської України,** в імени якої один з делегатів так промовив:

„Ми ваші браття, що були під пануванням ворога, прийшли сюди, щоб Ви дали нам раду. І ми дістали свободу і хочемо збудувати славну будучність. Одноголосно ми голосили, щоб українські цвіти леліли на Карпатах, щоби кождий Українець жив славно **під одною зединеною Україною.** Наше серце тягне до України. Поможіть нам. Подаємо вам братню руку. Нехай живе одна одностайна Україна!"

Манифестацією за зединенне з Україною були **всенародні збори закарпатських Українців** 21. січня 1919 в Хусті. На сих зборах було 420 делегатів, з яких кождий представляв 1,000 українського населення.

Перша з ухвалених зборами резолюцій звучить:

„Всенародні збори угорських Українців з дня 21. січня, 1919, ухвалюють **зединенне комітатів:** Мараморош, Угоча, Берег, Унг, Земплин, Шаріш, Спіж і Абауйторна з **Соборною Україною,** просячи, щоби нова держава при виконанню сеї злуки узглянила окремішне положенне угорських Українців".

Така була воля українського народу Закарпатської України.

Одначе збудувати Соборну Україну не пощастило.

Републиканська Угорщина, хотячи задержати Закарпатську Україну при собі, рішила утворити з неї автономну провінцію під назвою „Руська Країна".

Одначе український нарід не хотів оставати при Угорщині, що й висловили згадані збори в Хусті в дальших резолюціях.

Після большевицького перевороту на Угорщині большевицька влада в „конституції Угорської Созіялістичної Федеративної Радянської Републики старалася розробити принцип автономії народів Угорщини і їх федерацію. Одначе ся большевицька конституція, яка вже в самій назві брала для Угорщини взорець з большевицької Росії, не мала для Закарпатської України практичного значіння.

Мирова Конференція в Парижі рішила прилучити Закарпатську Україну до Чесько-словацької Републики і се рішенне перевела в життє.

II.

Чесько-словацька Република, виступаючи перед Мировою Конференцією з домаганнем прилучення Закарпатської України, покликалася на договір, заключений між геськими й Закарпатсько-українськими організаціями в Злучених Державах Америки.

Основою сього договору була автономія Закарпатської України і сю основу приняла також Мирова Конференція, прилучуючи Закарпатську Україну до Чесько-словацької Републики.

І так Версайський договоір міждержавами антанти й Німеччиною з 28. червня 1919 містить в артикулі 81-ім отсю постанову:

„Німеччина признає, як се вже зробили союзні і приняті до союза держави, повну незалежність чесько-словацької держави, **яка обнимати-ме автономну територію Українців*) на південь Карпат."**

*) В французькім тексті: des Ruthenes".

Така сама постанова міститься в артикулі 53-ім Сен-жерменського договору між державами антанти й Австрією з 10. вересня 1919 („Австрія признає" і т. д.).

Докладнійше говорить про автономію Закарпатської України **окремий** договір між головними державами й Чесько-словацькою Републикою, підписаний в Сен-Жермен 10. вересня 1919, в якім Чесько-словацька Република обовязується до охорони національних меншостий на своїй території.

Постанови сього договору про Закарпатську Україну звучать:

„Артикул 10. Чехословаччина обовязується зорганізувати територію Українців*) на південь в формі **овтономії одиниці** в межах чесько-словацької держави, яка одержить як найширшу автономію згідну з єдністю чесько-словацької держави.

„Артикул 11. Територія Українців на південь Карпат одержить **автономний сойм.** Сей сойм мати-ме законодатну власть в справах мови, шкільної науки, религії, місцевої адміністрації, а також в усіх инших справах, які йому признавать закони чесько-словацької держави. Губернатор території Українців буде назначений президентом Чесько-словацької Републики і буде відповідати перед українським соймом.

„Артикул 12. Чехословаччина годиться, що урядовці на території Українців будуть вибрані по змозі зпоміж населення сеї території.

„Артикул 13. Чехословаччина запоручає території Українців справедливе представництво в законодатнім Збі Чесько-словацької Републики, до якого ся територія посилати-ме послів вибраних на основі конституції Чесько-словацької Републики. В кождім разі сі посли не мати-муть права голосувати в усіх таких законодатних справах, які належать до компетенції українського сойму".

Сі постанови про автономію Закарпатської України є — на основі ортикулу 14-ого договору — **міжнародніми зобовязаннями** і знаходяться під охороною Союза Націй, так що їх можна змінити тільки за згодою більшости Союза Націй.

Се своє міжнародне зобовязанне дати автономію Закарпатській Україні скріпила Чесько-словацька Република **своєю конституцією,** поміщуючи в § 3-тім своєї конституційної грамоти висше наведені постанови Сен-жерменського договору про автономію Закарпатської України.

Таким чином автономія Закарпатської України є запоручена і міжнародними договорами і конституцією Чесько-словацької Републики.

Висше представлене **правне** становище Закарпатської України ще доси не є переведене в життє.

Закарпатська Україна ані не має автономії ані не висилає послів до чесько-словацького парляменту.

Причину сього поясняє чесько-словацьке правительство тим, що Закарпатська Україна ще не дозріла до автономії та що її треба найперше до автономії виховати.

III.

Як представляється чеська політика на Закарпатській Україні?

Ми не будемо розглядати всіх сторін чеської політики, а розглянемо тільки одну: **національну.**

Закарпатська Україна, се українська земля і від чеської політики треба вимагати, щоби вона з сим числилася. Доки Закарпатська Україна не має автономії, яка дасть їй змогу дбати про свій національний розвиток доти сей обовязок лежить на чеськім правительстві.

Коли порівнати теперішне положенне Закарпатської України з тим, в якім вона знаходилася під Угорщиною, то чеська політика заслугує на признанне.

Угорщина стояла на тім, що український нарід мусить змадяризуватися, і не давала ніякої змоги національного розвитку.

Чехословаччина підпирає національний розвиток українського народу і се є основна ріжниця між теперішньою чеською і бувшою угорською політикою на Закарпатській Україні.

Одначе **спосіб** підпирання національного розвитку українського народу **не йде по лінії українських національних інтересів.**

*) В французькім тексті: „des Ruthenes", в чеськім тексті: „Rusinu". Карпат, в границях означених головними державами антанти,

На сю власне сторону чеської політики на Закарпатській Україні хочемо звернути увагу.

Річ в тім, що ані чеське правительство ані чеське громадянство досі не рішилося, чи вважати Закарпатську Україну за часть України чи за часть Росії, чи мова закарпатських Українців є українська чи московська. В сій справі були ріжні наради, навіть чеський університет був покликаний висловити свою думку. Та хоч чеський університет заявив, що мова закарпатських Українців є українська, то се не вплинуло на політику ані чеського правительства ані чеського громадянства.

Справа представляється так, що одна чеська рука будує, а друга руйнує. Коли чеський урядовець є українофіл, то він підпирає развиток місцевої української мови (школи, адміністрація, суд); коли-ж він москвофіл, то насаджує московську мову.

І маємо такий дивогляд, що на Закарпатській Україні маємо школи з місцевою українською і з московською мовою ,то в державних урядах має права не тільки місцева українська мова, але також мова московська.

Та коли ті округи і чеського правительства і чеського громадянства, які підпирають український національний розвиток, є нерішучі, — то чеські москвофіли з усею рішучістю стараються насадити на Закарпатській Україні московщину.

Треба сподіватися, що сі заходи чеських москвофілів будуть кріпшати, бо власне тепер вони зорганізувалися в окреме „Товариство Приятелів Підкарпатської Росії", яке 16. лютого мало свої установчі збори.

Душею сього товариства є чеський політик Кльофач, член сенату, провідник чеської національно-соціялістичної партії, відомий москвофіл, який при кождій нагоді виступає проти України.

На згаданих зборах Кльофач заявив, „підкарпатсько-російська" мова не має нічого спільного з українською мовою та що чеська політика на Підкарпатській Росії" повинна йти в тім напрямі, щоби зробити сей край „мостом між Чехословаччиною і будучою Росією".

З сих слів Кльофача виходить, що він взагалі не признає України й української мови, що для нього вся територія від границі Чесько - словацької держави аж поза Петербург Москву — се „будуча Росія".

Значить, треба Закарпатську Україну московщити, щоб з неї був добрий „міст між Чесько-словацькою Републикою і будучою Україною".

Щоби чеська політика московщила Закарпатську Україну, про се власне має дбати „Товариство Приятелів Підкарпатської Росії".

До управи сього товариства побіч Кльофача й инших чеських москвофілів належить також **галицький москвофіл Вальницький,** як „представник Підкарпатської Росії".

Взагалі на Закарпатську Україну наплило богато галицьких москвофілів, які під опікою чеських москвофілів ведуть обмосковщуванне.

Що чеські москвофіли закладають товариство, яке має дбати про обмосковлюванне Закарпатської України, се не дивно.

Але дивно те, що чеський міністер заграничних справ Бенеш вислав на збори „Товариства Приятелів Підкарпатської Росії привітне письмо. Невжеж обмосковлюванне Закарпатської України входить у програму чеського правительства?

Що українському народови не вдалося збудувати Соборну Україну, — се ще не значить, що він її ніколи не збудує. Чехи повинні розуміти, що між Закарпатською Україною, яка належить до їх держави, і Московщиною лежать великі простори українських земель, які швидше чи пізнійше утворять українську державу. Чи Чехи хотять чи ні, вони є сусідами українського народу і Чесько-словацька Република буде сусідкою української держави.

Коли Чехи хотять з За-„міст до Росії", то сього маху не зроблять, бо між Ужгородом і Москвою лежать українські землі з Львовом і Київом. Закарпатської України Чехи не змосковщать, як Росія не могла змосковщити Придніпрянської України. А тільки попсують свої сусідські зносини з Україною.

Нехай отже Чехи розважать, що роблять!

—o—

„ЛАХМІТНИКИ ДУШІ".

(Журналистична замітка).

„Лахмітники душі!" як сказав про них один сучасний поет. Скільки породив наш час непевний! Та всі вони не турбуються тим і так засмічують собою те все, що досі було далеке від усякого бруду. Особисті ознаки їх: безпричинні пренсії, безмежне нахабство вулишного прошака і безсоромність проститутки.

„На час — десять, на ніч — двадцять пять"...

Ніколи й ніде не були вони самі собою, а завжди і скрізь усе мусять „чинити волю посилаючого їх".

Вчерашні канцелярійні писаки, сьогодня „журналисти" у Празі, які друкують на свому гектографі ріжні „зшитки" зазначуючи, що роблять це „на правах рукопису" і так розсилають їх безплатно по всіх відомих адресах, очевидно — „для ознайомлення"...

Зміст цих „зшитків" остільки брудний, що кожна порядна людина, яка випадково візьме його в свої руки, мусить негайно вимити їх. — Сплетні, брехні, провокації, лайки, бруд духовий і нехлюйство тілесне — все, що міститься в них...

Можна було б цілком не звертати уваги на „працю" цих „Лахмітників Душі", як би не було видно кермуючої руки того, що сидить у Харкові і, закінчуючи своє дурисвітство ліквідацією мітолвогічної „Самостійної Ряданської України", намагається здеморалізовати рештки тіеї відпорної сили, що уявляє собою наша політична еміграція...

Після довгої низки „обіцянок-цяцянок" у формі всяких „амнестій", після ряду „комісій", які з успішною неславою намагалися вдертися до таборів інтернованих, — стало ясно, що з масою нічого робити, а треба братися за одиниці"...

І, от — „обсудили-постановили"...

„Вислати у більші центри еміграції троє **певних людий,** які розвинули б **відповідну працю".**

Це було „секретом" Харківських „товаришів", але воно перестало бути ним у „товаришів" Пражських. Їх гасло:

— Провокація і інсінуація!...

Українська література завжди була вище української пощо з карабіном у руках змагалися за народне право і підтримує їх тепер, коли зрадлива доля знущається над нами. Українська література разом з тим дуже небезпечна для тих, що стоять проти нас в положенню національних ворогів...

І так зваживши це, почнемо з літератури!

Редактор „Українського Студента", бувший діяч на культурно-освітньому полі в армії У. Н. Р., — Сімонців. Причипитися треба, але причин нема. Після короткого вагання в газеті „За Свободу" зявляється допис. — „Підлотник, мерзотник, душегуб з темного кутка!" — сиплеться на голову ні в чому неповинної людини.

Відомий громадський діяч, публицист і бувший член уряду У. Н. Р., Саліковський. — „Чорносотенник і погромщик!" кричить та ж „За Свободу".

У Празі читають та тільки посміхаються від задоволення.

На черзі Клим Поліщук, який написав „Отамана Зеленого". Як би він був у Києві, то його без усяких розмов „командірувалиб" до послуг Грицька Чупринки, який ще торік знайшов собі притулок в лоні Авраамовому, але так як він поза „межами досягнень", то голова Харківського „Пролеткульту" В. Коряк „громить" його на рудих шпальтах офіційних „Вістей" і тим самим дає до зрозуміння своїх агентів в Празі, що вони мусять відповідно використати його писанину.

Наразі її „використав" якийсь М. Ір. (чан) у 31 числі львівської „Землі і Волі" за минулий рік, друкуючи маленьку „ябедку" п. н. „Собача Старість"... Та „ябедка", властиво, тільки „зачіпка", а в дійсносви: „найнявся, то продався!" — як каже народня приказка „як гулять, так гулять! Бий, Ірчане, ціле яйце в борщ!" — каже знову Коряк і Ірчан не сміє, не має навіть права такого, щоб відмовлятися. А тому він „рад старатся" збешгати навіть самого найближчого друга й товариша по бездарности Атаманюка, очевидно через те, що не помирився з ним при спільному сьорбанню чечевичної юшки, але... — знову „але" — при чому тут О. Бабій? Адже ж він про всяких „отаманів" і слухати не хоче! — Очевидно („бідний!") завинив тим, що „пролетарський" фронт з Руської 3, змінив на „буржуазний" Ринок, 10?...

І, тут, біїтеся Бога! В своїй жорстокости не пожалів навіть тих поетів, що співаютьки", себ-то: „жовтоблакитників клятих"...

На думку Ірчана, всі переконані й чесні робітники на національному полі є „хами" і „собаки", які скоро мусять загинути від „собачої старости"...

„Блаженні ті, що вірують", але чи є „блаженними" ті, що злочинно-дурні, — невідомо.

Ще від небіжчика Гоголя відомо, що для **таких** „закони не писані", однак це не перескаджає Ір (чанові) і Ко говорити про все, що тільки влізе в голову, кидаючи на ліво і на право — одному, „хам", а другому — „співробітник", „Рідного Краю", при чому зовсім не хоче знати того, як ближчі його приятелі, танійш ніж улаштовувати свої „автореткі" вечорі і друкувати в „Землі і Волі" пролетарські „поези", віддавати на „ласкавий суд" свої „твори" тому ж таки редакторові „Рідного Краю", якого тепер стараються смикати за поли. — Очевидно між „Рідним Краєм" а „Землею і Волею" зовсім не така значна дістанція, коли воно так виходить?...

Також не значна дістанція між цею самою „Землею і Волею", а пражськими „зшитками". бо про це свідчить не тільки одна, своєрідна їм обом безграмотність стилю писання але й самий зміст, з якого нам стають відомими такі речі, котрі несняться чесним людям.

Це ні не дивує, ні не вражає. — Адже ж „Лахмітники Душі" инакше не можуть, як тільки в такий спосіб виявляти свою присутність на „білому світі", який у їх очах все є „червоним"... від страченого колись сорому...

1923 р. 31. січня, м. Львів.

Nemo.

ФОНД УВЯЗНЕНИХ

(Через „Свободу")

Тов. Згода, від. 210 У. Н. Союза в Westchester, N. Y., коляда (прислав Теодор Давидів) $20.00

Попередно оголошено $5.00.

ДОСІ ЗІБРАНО $25.00

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим проситься усіх членів Хору при Укр. Нар. Домі на горі міста зійтись в гали Укр. Народного Дому в середу 21. марта, о годині 8-мій вечером в дуже важній справі.

Уряд Укр. Нар. Дому.

ПОДЯКИ.

Складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза і урядникам відділу за виплаченне посмертного по бл. сині Стефані, в сумі 100 дол. Я яко член 70 відділу У. Н. Союза бажаю нашій славній Організації як найкращого розвитку. — **Петро Венгрин,** Сомервил, Н. Й.

Складаємо сердечну подяку Урядови Укр. Нар. Союза за присланнє 200 дол. на похоронні кошти по бл. п. Гаврілі Ганусяку. — Бр. Покр. Пр. Богородиці, від. 351 У. Н. Союза в Наегера Фолз, Н. Й.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З ЦАРСТВА ЗЛОДІЙСТВА І НАСИЛЬСТВА.

(Оповідання еміґрантки).

Посилаю Вам оповідання жінки, що якраз приїхала з України до Канади. Я записував її слова, як вона оповідала на мітинґу. Імя сеї жінки є Марія Левченко, жінка К. Левченка з Кандо, Саск. Приїхала вона з села Слоуд, Глухівського повіту, Чернігівської губернії. З села виїхала 8. січня 1923 до Москви, з Москви 15. січня до Лібави, а 26. січня з Лібави до Канади.

Її муж вислав їй шифкарту ще в вересни 1921 р. За паспортом вона виїхала тоді до Чернигова, віддаленого 90 канадійських миль. За подорож зелізницею заплатила 18,800 рублів. Зайшла до губотделкома. Там взяли від неї подання о паспорт і казали заплатити за марки 9 міліонів рублів. Сказали їй, що за три до чотири неділі дістане паспорт на виїзд. Але чекала три місяці і нічо не було. Написала лист. Не дістала відповіди. Тоді поїхала ще раз до еЧрніґова. Знов ті самі видатки на колію, але коли прийшла в той отдел, довідалася, що вже були пороблені зміни. Паспорти видавав вже губпаспорком, але він був відчинений лише три рази на тиждень від 1 до 3 години. Ходила до того губпаспоркома, та ніяким способом не могла до него добитися. Тоді звернулась до одного з комісарів і начала просити: „Я вже чотири нді тут чекаю..." Та сей гримнув: „Стой за дверю, а нет, так я так зделаю, што будеш єщо 30 дней ожидать!" Страшно нелюдяно обходяться комісарі з людьми в ріжних урядах.

Нарешті добилась до губпаспоркома. Але там сказали їй що форми, які вона перше зробила, вже сканцельовані, і що на місце вісьмох паперів, котрі перше підписала, треба тепер зробити нові папери і то аж 15 паперів, а саме: свідоцтво, що заплатила продналог, свідоцтво прихильности до совітського уряду, свідоцтво доброго поводження за часів большевицької влади, свідоцтво, що не була карана большевиками, свідоцтво від священика, наркома і земкома і всякі инші. Мабуть і до неба не требаби стільки доказів. А за кождий папір треба заплатити урядові марки по два міліони кождий, або разом трийцять міліонів рублів. Се вона зробила. Тоді їй сказали: „Їдь і чекай!"

Вона вернула і чекала щось шість місяців, але нічого не було. Аж муж зачав клопотати з Канади через Міжнародний Червоний Хрест. Дістала вона лист від Міжнародного Червоного Хреста з Київа і зібралась їхати до Київа. Прибула на стацію Терещенко і чекала чотири дні на поїзд. Заплатила за їзду 18 міліонів 500 рублів і всіла в поїзд о десятій годині рано. До Київа приїхала на другий день пів до семої вечер. Віддаленнє не більше, як 120 канадійських миль. А їхати мусіла худобячим ваґоном. в якім мусіла весь час стояти і для безпеченства держати в ночи в руках запалену свічку, бо там страшні грабіжі і хто не має в руках світла, той і не спостережеся, як його обкрадуть. Марія Левченко була свідком того, як обкрадено одну сестру милосердя, що їхала разом з нею. Сестра стояла і тримала в одній руці свічку, в другій валізку. Злодій підсунувся до неї і зручно вирізав бік валізки і забрав з неї усе. А сестра не чула, бо була перемучена і дрімала, стоячи. Огарки свічки привезла Марія Левченко з собою на памятку.

Приїхала до Київа. Допиталась до Міжнародного Червоного Хреста. Там стрітив її Микола Васильович Гамалія, завідатель Червоного Хреста. Говорив до неї по українськи. Се був перший і одинокий чоловік, що казав їй сісти, розпитав, чого потребує, занявся нею і навіть взяв її до себе на мешканнє, яке складалося з двох нужденних кімнаток, в яких містилася родина Гамалії зі старенькою мамою. Сего чоловіка Марія Левченко не може нахвалитися і не має слів подяки для него. Він нею занявся і пішов до ґбупаспоркома. Там взяли всі потрібні описи і сказали знов прийти за три дні. Коли одначе сама там ходила, то так само з нею поводилися, як в Чернігові. Відкладали з дня на день. Аж на пятий день пішов з нею Гамалія і дістав паспорт, за який треба було заплатити ще триста трийцять міліонів рублів. Стільки гроший Марія Левченко не мала, але Американський Черв. Хрест в Москві мав її гроші. Так Гамалія визичив десь тимчасово гроші, заки переведено їх з Москви і вибрав пашпорт. Було се вже в грудні 1922 р. Марія Левченко заплатила зелізницею назад до села, сим разом вже у пасажирськім поїзді. Коштувало її двайцять вісім міліонів рублів. І нзов не було світла у ваґоні і знов треба було світити свічку та вважати, щоб не обрабували.

Про Київ оповідає страшні річи. Вона бачила на власні очи, як на улиці роздягли якогось Американця, що доперва повернув і мав добрий плащ та капелюх. Все в него забрали. Коли пішов скаржитись, то з него сміялися і казали: „Ти буржуй!" Бачила, як відчіплено вечером трамвайовий ваґон від передного ваґона і вскочило кількох на ваґон, оґрабили всіх і спокійно пішли. Тут же проходили червоноармейці і тільки сміялись та приговорювали, що „буржуїв лоскочуть".

В Київі говорять люди переважно українською мовою.

Про своє село оповідає так: В селі є до 800 нумерів. Коли взяти, що в кождій хаті є по двоє дітий, то буде їх 1500 до 1600, які є в шкільнім віці. Але до школи ходило всего 20 дітий. Решта не мали чим оплатити школи. Бо за школу треба платити, за штубу 5 пудів жита місячно (пуд має 40 фунтів), за другу клясу 10 пудів, за третю 12 пудів і т. д. Збіже треба приносити до школи а учитель віддає комісарам. Сам учитель босий і обдертий. Нема за що купити собі не то книжки а навіть їсти. В школі вчать тільки по московськи, по українськи не вільно. Діти позичають в школі буквар, за визичення платять 25 фунтів жита, за оловець 8 фнутів, за зошит 2 фунти, чорнила цілком нема, ані пера. Діти роблять собі чорнило з бузини, червоних буряків, кори і т. д., пера роблять з піря. В школі першенство має дитина комісаря і колиб котра дитина що сказала, то вже біда готова. Словом безправство страшне.

В селі, де колись був один староста (війт), тепер 24 ріжних комісари. Коли Марія Левченко зачала вичисляти тих комісарів своїм односельчанам, то показалося, що то самі давнійші конокради, злодії, розбишаки і найменше просвічені люди, одним словом найгірше сміття з села.

Оттакі комісарі наложили на ню продналог, то є податок збіжем і другими продуктами сільського хазяйства. Вона не могла продналогу внести, так взяли її старого батька в заклад, а коли вона позичила і внесла продналог, то мусіла ще заплатити за батька пуд пшеничної муки і барана.

Людське життє не представляє ніякої вартости. Стріляють як мух. Як який комісар має що на кого, то тільки скаже, що той а той належав до партизанів (повстанців) і вже де його попадуть, там розстріляють. Мав оден хлопець шапку, яку сам собі зробив з заячої шкури. Один чекіст відібрав в него сю шапку. Хлопець пожалівся на чекіста і хлопцеви віддали шапку. Прийшов хлопець до дому, пішов до стодоли взяти соломи, чи що. Чекісти побачили його там і застрілили. Дівчина, з якою той хлопець мав побратися, і другі дівчата прибрали застріленого хлопця у нове убраннє і положили на столі. Тоді ті самі чекісти увійшли в хату, скинули трупа на підлогу, копали його ногами і зірвали з него одіннє. Дівчата зодягли хлопця вдруге, але чекісти ще раз вернулися і сим разом зірвали в него шматє і все з хати забрали, лишили лише голого трупа. Таких випадків є тисячі, що кров стигне в жилах, як про них слухати.

Оподаткованнє церкви залежить від величини церкви. Коли сего хоче, щоби церква була відчинена, то мусить платити. В селі платили 60 пудів продналогу за церкву; де є більше село, там треба платити більше, а коли не заплатять, то церква запечатана.

Люди їдять головно вику. Се є трава, яку сіють для худоби. Вона гірка і чорна. Коли хто має жито, то додає жито; хто не має, то їсть саму вику. Нарід страшенно нищиться фізично і паде морально. Всі вірять, що може хтось прийде і спасе їх від большевизму, який вважають за наказаніє боже. Реліґійні люди говорять, що буде конець світа, а Москаль і Жид — се антихристи, котрих Бог за кару на людий зіслав. Всі, як комісарі так і армія походять з глубокої Росії, а круаїнських мужиків забирають до війска в Росію. До війска йде, хто в чім ходив. Армія — се чисте страхіттє; ходять в ній босі і в личаках і ноги лише шматами позвивані. Кождий має брати собі з дому одіннє до війска, а держава не дає нічого.

Колишні робітники тепер в Росії — міліонери, бо забрали все в свої руки, але робити ніхто не хоче. Як їсти треба, то йдуть на село до селянина і кажуть: „Продай нам продуктів, ти кулак!" Коли сей не хоче продати, вони чекають до вечера і коли сей мироїд (як вони називають селянина) змучений засне, тоді кидаються його грабувати, а хто противиться, того зараз назвуть партизаном і віддають чекістам а ті зараз „под стенку" і все скінчилось. Коли часом все село встане в своїй обороні, то випалюють цілі села.

Коли хто хоче виїхати з краю то обідруть його до послідної нитки і тоді він вже не має з чим виїхати.

Шифкарта Марії Левченко лежала даремно півтора року, аж старанями Червоного Хреста вона могла з Росії вирватися. Коли їхала, то її односельчани передали до своїх до трийцять листів. Всі ті листи на границі від неї відібрали, ще й загрозили їй, що вона краде оплату за листи. А на російській почті буває таке, що ліплять марки на листі, щоби показ був, але за оплату беруть в трое або й в десятеро більше.

Коли Марія Левченко їхала до Москви, то відпроваджував її брат чоловіка. В Москві серед білого дня схватили йому з голови шапку. Він поставив валізку і побіг за шапкою. Але перейнив його червоноармеєць і здер з него кальоші. А другий червоноармеєць тимчасом втік з валізкою.

Замітне те, що на Україні діти, хоч ще не знають, хто вони, дуже хочуть учитися української мови. Самі діти складають собі ріжні пісні і нераз ідуть в ліси, рови та співають з тиха:

Я на бочці сиджу, прилітає птичка.
Мій муж большевик а я большевичка.
Я на бочці сиджу, під бочкою каша.
Ленін Троцькому казав: Україна наша!
Я на бочці сиджу, ломаю калину.
Распроклятe ґаліфо продало Вкраїну.

(Ґаліфо — се анґлійські штани, вгорі широкі а в долині вузенькі, добрі до холяв. Такі штани носять комісарі в Росії).

А ось свіжі приповідки на Україні:

Був Миколка Дурачок,
Була булка, пятачок...
Україна широка і далека —
А на престолі має Леніна дурака...
Україна хліборода —
Ленінцям хліба дала, а сама голодна.

Г. Сліпченко.

(Укр. Голос).

ЗАХОВАЙТЕ СЮ НАЛІПКУ

УЖИВАЙТЕ MAGNOLIA І STAR MILK

У СВОЇЙ КУХНІ ДО ВАРЕННЯ І ПЕЧЕННЯ

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ НА ВАРТІСНІ ДАРУНКИ

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЙ.

„Заховувати наліпки виплачується"

ЗАХОВАЙТЕ СЮ НАЛІПКУ

СІЛЬСЬКІ ВИЩІ ШКОЛИ В ДАНІЇ

Народна Вища Школа як окремого типу освітна установа виросла в Данії і тільки останними роками за данським починам пішли сусідні скандинавські країни. Данія має тепер більш як вісімдесять таких шкіл, Швеція сорок і пять, Норвеґія двайцять чотири і приблизно стільки-ж їх в Фінляндії. Вже після війни зацікавились ними Німці і за чотири послідних роки, як кажуть, вже пятьсот таких вищих народних шкіл засновано в різних сторонах Німеччини. Саме тепер починають про них говорити в Анґлії і Шотляндії. Врешті єсть замір заснувати таку-ж Інтернаціональну Народну Вищу Школу на данський лад і таки в самій Данії, коло Елсинор недалеко данської столиці Копенгаґи.

Всі данські школи того типу є установи приватні, засновані з приватної ініціятиви і на приватні кошти. Місцеві люде скликують мітинґ, рішають заснувати школу, назначують комітет з двома підкомітетами, освітним і фінансовим, і збирають потрібний фонд. Тоді вибирають село, щоб догідно було і для сусідних сіл, наймають або будують там будинок для школи, спроваджують учителів і в скорім часі школа стає культурним і товариським центром для всеї околиці. Коли вона вже заснована, тоді грошеву піддержку дають і доокличні громади і держава. Час від часу державний шкільний інспектор приїзджає, щоби переконатись, чи державні гроші учито справді на призначену ціль; до програми і напряму навчання йому нема ніякого діла. Окрім того що держава дає грошеву піддержку в саму шкільну справу вона не втручається.

Мало не всі ученики — селяне. На загал з міст приходило тільки шість процент тої молоді, яка доси вчилася в народних вищих школах Данії. Тому й шкільні курси достосовуються до більш свобідного часу на селі. Звичайно школа обіймає пятимісячний курс в зимі для мущин і три місяці навчання в літі для жінок. Ніяких формальних вступних екзаменів нема. Вступ вільний для кождого, хто скінчив вісімнайцять літ і хоче вчитися. Молодших не приймають тому, аби мати в школі лиш таких учеників, які прийшли сами по добрій волі і серіозно хочуть науки. Є між ними молодь, є й старші селяне та найбільше їх користується школою поміж двайцятим і трийцятим роком життя. Велика більшість учеників не мала перед тим иншого образовання окрім початкової сільської школи. В деяких школах учеників не більш як сорок або пятьдесять; в инших буває їх по двісті і більше. Кошти дуже малі. Тримісячний курс коштує студента яких шістьдесять до девятьдесять долярів. За ті гроші він має виґідне мешканнє та добрий харч. Так як всі ті школи є по селах, той кошти удержання богато менші як в місті.

Ті, що засновують школу, сами вибирають собі учителів, яких хочуть. Держава в той вибір не втручається і не вимагає, щоб учителі мали які небудь професіональні кваліфікації.

Програма навчання обіймає данську мову, літературу, історію, географію, аритметику, природничі науки, ґімнастику і спів. Всі учебники дуже короткі і містять тільки загальний начерк предмету. Головна вага покладена на живе слово учителя, питання учеників та його відповіди і дискусію поміж самими учениками. Взагалі думка та, щоб в навчанню було як найменше формальностей, а як нйбільш добровільних зусиль та самостійного думання з боку учеників. Вечерами вони влаштовують зібрання, на яких читають твори данських письменників, співають та ведуть балачки на всякі соціолоґічні і політичні теми. Школа не тільки дозволяє зовсім свобідну дискусію всяких соціяльних, політичних і релігійних питань, а власне заохочує учеників до таких дискусій.

Вплив тих народних вищих шкіл помітно на всіх полях данського громадського життя. В великій мірі тим школам завдячується розвій і орґанізацію данської селянської кооперації та культурний поступ данського селянства. Інтересно, що мало не третина послів в данськім парляменті — се бувші ученики тих сільських університетів.

ОДНАКОВА ЦІНА КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ ТАК З НОВОГО ЙОРКУ ЯК І З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Тікет колійовий з Філядельфії до Ню Йорку платить компанія.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

РОДИМЦІ! Заки віднесетесь до фірм, котрі іменуються Українцями тільки длятого, що мабуть родились на Україні, або до таких, що забогато обіцюють, удайтесь устно або письмено до знаної Вам від літ ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власнім будинку і полагоджує висші згадані справи найтаньше, найскорше і під повною гваранцією.

T. J. HRYCEY & CO.

329 S 4th ST., PHILADELPHIA, PA.

РАДЯНИН.

РИЗЬКИЙ МИР,

або: ЯК МОСКАЛІ ТА ЛЯХИ ДІЛИЛИ УКРАЇНСЬКЕ ДОБРО.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

(3)

Остання спроба.

На фронті справа оберталась все гірше для большевиків. До дня 3. жовтня польська армія знищила ще 16 совітських дивізій. Армія Петлюри, розбивши большевиків на лінії Китайгород - Лянцкорона - Ярмолинці, взяла 18 тисяч полонених і вступила на Поділє, занявши Винницю, Армія Врангля заняла Олександрівськ і взяла 15 тисяч полнених та 59 важких гармат. Дня 4. жовтня Поляки взяли Рівне.

Налякана Москва натиснула на Йофе, щоб він за всяку ціну порозумівся з Поляками. І нарешті дня 4. жовтня Поляки змилувались і прибули на засіданнє головної комісії. Засіданнє було призначене на 12. годину, а Поляки прибули аж о 7-мій, так що Йофе мусів цілих 7 годин чекати. Але він навіть не образився, бо не час було ображатись.

Домбскі дуже гостро став вичитувати, що саме Полякам не подобається в московських мирових умовах. „Совітська Україна, — сказав він між иншим, — не має ніяких обективних прикмет самостійности й державної незалежности. Як ви самі кажете, справа взаємних відносин між Росією та совітською Україною ще не є остаточно вияснена... Польська република, не вичікуючи почину з боку Росії, сама визнала самостійність України. Що-ж до Росії, то вона не дала ніяких ґарантій незалежности України: не визначила її східних і північних границь і не дала змоги скликати там установчі збори"...

Чого Домбскі цим разом так упоминався за незалежністю України — це трудно зрозуміти. Ще перед кількома днями він сам визнав український мандат Йофе „задовольняючим", одставив од участи у конференції делеґацію Шелухина й згодився на участь Мануїльського. Ясна річ, що то були тільки причепки.

Але також Йофе, відповідаючи Домбскому, проявив незрозумілу в його становищі впертість і знов заговорив про Сх. Галичину, незалежности якої вимагають „не тільки червона совітська армія, але й безсумнівна воля цілої галицької людности".

Так кожда сторона колола другу в найбільш болючий живчик. Порозумітися при таких обставинах було дуже трудно, й наприкінці засідання всі були певні, що мирова конференція остаточно розбилась.

Несподіваний поворот.

Цілком несподівано на другий день кореспондентам був переданий слідуючий документ:

„Протокол ч. 1.

Голова польської мирової делеґації й голова російсько-української мирової делеґації на нарадах з дня 5. сього жовтня постановили: з огляду на те, що між головами обох сторін осягнено порозуміннє у всіх питаннях що до прелімінарного миру й завішення зброї, підписати договір про завішеннє зброї й прелімінарний мир між Польщею з одного боку та Росією і Україною з другого не пізнійше пятниці, восьмого с. жовтня.

Я. Домбскі. А. Йофе.

У Ризі, дня 5. жовтня 1920 р."

Не треба й казати, що цей протокол упав на всіх, як грім з ясного неба. Ще вчора Домбскі та Йофе сварились, ще вчора панувала загальна певність, що з конференції нічого не вийде, — а тут виходить, що „у всіх питаннях осягнено повного порозуміння".

Коли і як це сталось?

Таємна нарада.

Кореспонденти, які на те й істнують, щоб усе знати, скоро довідались і тут, у чім була справа.

Коли засіданнє головної комісії закінчилось дня 4. жовтня так нещасливо, Йофе повідомив про це Москву. Відповідь прийшла від Чочерина: негайно й за всяку ціну підписати завішеннє зброї, уступити Полякам на всіх пунктах, згодитись на всі польські умови — лише не на розоружeннє червоної армії. Наказ був катеґоричний, і колиб Йофе його не послухався чи недобре виконав, то він негайно мусів би вертати до Москви й взяти на себе всі прикрі наслідки.

Йофе не мав вибору. Він негайно зателефонував до Домбского й попрохав приняти його на приватну розмову. Домбскі згодився, й Йофе зараз до нього поїхав.

Розмова відбулась у кабінеті Домбского без свідків. Тривала вона цілих шість годин. Наслідком її був наведений протокол.

Що говорив Йофе?

Істнує багато здогадів про те, що саме говорив Йофе Домбскому під час тої таємної наради і якими арґументами він його переконав, що підписати завішеннє зброї та прелімінарний мир конче треба.

Автор наших записок каже, що справа мала стояти так: Після одної версії, Домбскі схилився до підписання того протоколу, щоб зробити кінець суперечкам в його власній делеґації. Після другої версії, Домбскі хотів підписаннем цього протоколу поставити небольшевицькі українські делеґації — К. Левицького і С. Шелухина — перед доконаним фактом. Нарешті, після третьої версії, Домбскі не хотів випускати ініціятиви зі своїх рук, бо до Риґи мав тоді виїхати міністер закордонних справ Сапіга й перебрати веденнє мирових переговорів у свої руки.

Можливо, що кожда з цих версій має в собі трохи правди. Але істнує ще й четверта, якої автор наших записок не знає. А полягає вона в слідуючім:

У своїй таємній розмові з Домбским Йофе мав сказати йому приблизно тиаке:

— Чого ви властиво хочете? Ви бачите, наша доля, доля совітської влади — у ваших руках. Ми не маємо сили більше боротись, і іколи ви будете далі з нами воювати, то ми неминуче впадемо. Коли не ви, то Врангель, Петлюра та инші нас доконають. Що-ж буде потім? На наше місце прийде нова Росія: Росія монархічна або демократична — байдуже, тільки не большевицька. Що-ж ви думаєте, що та Росії помириться з істнуваннем великої Польщі, помириться з теперішніми східними вашими границями? Та нова Росія буде для вас такою погрозою, якої ви тепер не маєте. Ми — найкращий для вас уряд у Росії. До того-ж ми вам даємо тепер все, що хочете: беріть територію, беріть золото, беріть історичні скарби. Але не знищуйте нас, бо знищуючи нас, ви знищите й себе. Вибирайте-ж, що для вас вигіднійше.

І Домбскі вибрав.

Голоси польської преси.

Забігаючи трохи наперед, наведемо два витяги з польських часописів про значіннє рисько-го миру для Польщі. Коли вже був підписаний остаточний польсько-російський мир, себто через півроку по підписанню наведеного протоколу, орґан П. П. С. „Напшуд" писав:

„Цілком є очевидним, що на ту границю, яку ми дістали у Ризі, не згодивсяб ніякий російський уряд. Тому є в нашім інтересі, щоб большевики удержались при владі принаймні стільки часу, щоб ризький мир приніс свої овочі".

Ендецька „Газета Варшавська" писала ще виразнійше:

„Для рішення цеї справи нинішний уряд Росії є для нас найвигіднійшим. Тому хай у казані, або краще сказати — в російськім пеклі кипить і шумить і хай ворожі один другому напрями себе там взаємно ослаблюють. Не є в інтересі польської держави, щоб настали сутінки большевицьких богів у Москві. Наші інтереси вимагають, щоб ризький договір, підписаний совітськими представниками, не втратив своєї сили. Коли нинішний уряд зістанеться у Росії більш або менш довгий час, то цей договір так чи инакше, посередно чи безпосередно, фактично чи формально, дістане міжнароднє визнаннє. До цього мусимо змагатись, чогоб це не коштувало".

Ці польські відгуки стоять у повній згоді з наведеною нами версією що до змісту таємної розмови між Йофе і Домбским.

Протест Східної Галичини.

Підписаннє протоколу з дня 5. жовтня настільки висвітлило ситуацію, що українським делеґаціям нічого більше не лишалось робити у Ризі.

Польща зрадила свого союзника — Петлюру, а совітська Росія махнула рукою на Східну Галичину. Два круки — білий і червоний — поділили між собою українську здобич і над розшматованим тілом України приступили до дальших переговорів, вже не колючи один другого в найбільш болючі живчики.

У звязку з цею ситуацією голова східногалицької делеґації К. Левицький оголосив слідуючий протест:

„Ми протестуємо проти того, що справа Сх. Галичини вважається внутрішньою справою Польщі, бо український нарід не хоче свого приєднання до Польщі. Реалізуючи свої державні права проти заборчих змагань Польщі, цей нарід протягом останніх двох років добився свого визнання під оглядом міжнародним, як державно-правної одиниці та особливого субєкта міжнародного права. Ми заявляємо, що справа Сх. Галичини у найблизчім часі мусить бути вирішена міжнародною мировою конференцією. Не можна допустити, щоб по розкладі Австрії всі її народи на основі права самоозначення дістали свої території й щоб тільки один український нарід на своїй власній землі Галичині мусів коритись безоглядному насильству свого поконвічного ворога — Поляка, який нині нечуваним і нелюдським терором знищує український нарід, не зважаючи на те, що Східної Галичини не признано Польщі".

(Кінець буде)

СЕГОДНЯ ВЕЧЕРОМ

Напишіть до нас письмо, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і подробиці про те як ми ручимо заочно научити Вас читати, писати і говорити по анґлійськи. Живучи в Америці, Ви повинні знати анґлійську мову без знания якої перед Вами усі двері заперті. Після нашої легкої системи ви навчитеся її в протягу трьох місяців через почту. Пишіть письмо сейчас сегодня пришліть десять центів грішми або марками на відповідь, можна і канадійськими. (3)

First American Preparatory School,
Dept. 46—525 West 47th Street,
New York City, U. S. A.

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ
для Ваших приятелів і родини на Україні через БРЕМЕН.
Уповномочена лінія українським урядом для еміґрантів.
За тікетами і другими інформаціями пишіть до
NORTH GERMAN LLOYD
14-16 PEARL ST., NEW YORK
або до котрого небудь уповажненого агента.

НА УКРАЇНУ

WHITE STAR LINE

З Ню Йорку до Савтгемптон

Majestic.....Mar. 31; Apr. 21; May 12 (найбільший в світі корабель)

Olympic.....Apr. 7, Apr. 28, May 19

Homeric.....Apr. 14, May 5, May 26

Скорі получення до Балтійських портів.

AMERICAN LINE

До Плимвт, Шербург і Гамбург

*Mongolia Mar. 29; *Manchuria Apr. 19

*Гарні, нові третої кляси кабіни.

Minnekahda (3rd Class only) April 5

Получення на другій стороні до Балтійських портів.

RED STAR LINE

Ню Йорк, Плимвт, Шербург, Антверп

Zeeland Mar. 22; Belgenland Apr. 18

Lapland Mar. 27; Zeeland Apr. 25

Добрий харч. Осібні кабіни. Уміркований цін для Ваших приятелів приїзджаючих до Америки. По інформації вдайтесь до місц. агентів або до:

PASSENGER DEPARTMENT

No. 1 Broadway, New York

ГРАМОФОНОВІ РЕКОРДИ

Маємо все в більшому виборі. Зайдіть у вільний час послухати їх. Вибирайте тільки ті, котрі лише сподобаєте собі. Коли ми невдоволимо Вас, наша вина. Відсвіжіть свій вибір. Зайдіть або пишіть за новим катальогом

РЕКОРДІВ ЗА ЛЮТИЙ

Рекорди з опер, народні пісні, танці. Також богатий вибір українських рекордів. Маючи фонограф — Ви знаєте як приємно в хаті, коли грається нові рекорди.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ГРАФОНОЛ РІЖНИХ МОДЕЛІВ

Висилаємо замовлення почтою і висилаємо рекорди за посилатою до всіх міст Злучених Держав. Домагайтесь нашого безплатного каталога.

EUROPEAN PHONOGRAPH COMPANY

Dept. U. S.

10th STREET & AVENUE A, NEW YORK

ROYAL MAIL

„Подорож вигоди"

ДО ЕВРОПИ

Одно клясові кораблі з кабінами. Славний „О" корабель "Orbita" "Orduna" переоблені на одно клясові і третої кляси кабіни корабля дають найдальшу вигоду до Гамбурга. Найвища ціна II. кляси $130 і вище. Ціна III. кляси $103.50

Два гарні нові корабля "Oreo" і "Ohio" маючі 1, 2 і 3-ту клясу пічнуть пливати до Європи на весні.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.

Sanderson & Son, Inc., Agents

26 Broadway, N. Y. або місцеві агенти

Фабрикант і імпортовці найліпших **ІТАЛІЙСЬКИХ** ручної роботи **ГАРМОНІЙ.**

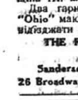

Найліпші в світі. 10 літ гарантії, і по дешевим цінам як ніхто. Зразок, набудуйте наші Гармонії. Фабрика в Зл. Державах і Італії. Безплатно школа до книжка інструкцій для купуючих. Гарантуємо що всі научаться грати на нашій великій гармонії протягом 4 місяців. Пишіть по новий каталог по інформацій. На жаданнє каталог безплатно.

Ruatta Serenelli Accordeon Mfg. Co.

817 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

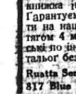

КАТАР МІХУРА

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами

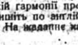

Охорона для мущин. Дає найбільшу охорону. Велика рурка 35 цнт. Kit (4's) $1.00 У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 92 Beekman St., New York. Пишіть по циркуляр

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА Українські Погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці маєте погреб, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадите гроші.

2231 W. CHICAGO AVE.

Tel. Seeley 4253 i West 651

З ОБЄДНАННЯ.

Виказ оподаткованих до 31. січня 1923, Братств і Товариств. Імена поодиноких Українців оголошено передтим. (3)

(Конець).

Зложили: (за січень) Федьо Япів 50 цнт.; по 25 цнт.: Петро Кокодинський, Мих. Панько, Ник. Бурич, Ігнатій Розембав, С. Староста, Мих. Валько, Іван Данько, Василь Лукахович, Захарій Прокоп, Василь Білей, Кароль Кропівницький, Іван Сливар, Стефан Цибак, Гриць Холявський, Йос. Куленич, Іван Крецул, Мих. Яник, Василь Яник, Андрій Дубіль, Вас. Сонич, Іван Белюх, Василь Маслюх, Мих. Маєцький, Людвик Сачкевич, Мих. Вавришко, Олекса Марич, Николай Гатала, Вас. Вольчанський, Іван Бойко, Іван Юпик, Іван Марич, Николай Вовк, Яким Луцик, Николай Казан, Ст. Піхурко, Анна Футрик, Каролька Футрик, Тимко Холявський, Петро Сенкович, Олекса Білас, Гр. Василяк, Василь Вольчанський, Мих. Маєцький: (За лютий) по 25 цнт.: Петро Кокодинський, Мих. Валько, Мих. Панько, Іван Данько, Никола Бурич, Іг. Розембав, С. Староста, Василь Лукачович, Захарій Прокоп, Василь Білей, Кароль Кропівницький, Іван Сливар, Стефан Цибак, Гр. Холявський, Йосиф Куленич, Іван Крецул, Мих. Яник, Василь Яник, А. Дубіль, Василь Сонич, Іван Белюх, Василь Маслюх, Мих. Маєцкий, Людвік Сачкевич, Мих. Вавришко, Олекса Марич, едьо Япів, Никола Гатала, Василь Вольчанський (мол.), Анна Футрик, Каролька Футрик, Тимко Холявський, Мих. Маєцкий і Тимко Холявський.

53) З Филаделфії, Па., від тов. Івана Франка переслав п. Михайл Клапко 4.50

Зложили: по 50 цнт.: Михайло Клапко, Роман Карбівник, Никола Квесінський, Андрій Вишивані, Мих. Гильнер, Семен Чорномаз, Теодор Януш, Іван Витязь і Ст. Лабунець.

54) З Йонкерс, Н. Й. від тов. Подільська Січ переслав п. Семен Пилипишин 16.00

Зложили: Товариство зі своєї каси 10.00; Григорій Скробач 3.00; Петро Кучман і Йосиф Верес по 50 цнт.; по 25 цнт.: Онуфрій Бабій, Іван Мачкевич, Стефан Салій, Мих. Федьків, Василь Човів, Ів. Лавода, Никола Ганич і Семен Пилипишин.

55) З Смок Рон, Па., від бр. св. Георгія, переслав п. Антін Клим 12.00

Зложили: по 25 цнт.: Антін Клим, Никита Джмелик, Василь Джмелик, Мих. Джмелик, Юрій Лучка, Петро Папар, Павло Папар, Янко Підкаличний, Андрій Підкаличний, Юрко Підставський, Дмитро Гаушко, Андрій Гефорд, Йосиф Грисевич, Андрій Мовчан, Григ. Мощак, Ясько Матушкевич, Йос. Фонданик, Ст. Зіз, Федор Фенчишин, Іван Фенчишин, Юрко Фенчишин, Андрій Оріховський, Сташко Оріховський, Ст. Ялечко, Василь Мушинський, М. Пліщка, Василь Годовянець, Іван Медвідь, Никола Медвідь, Мартин Кокос, Андрій Бренда, Мих. Грешко, Олекса Столиця, Олекса Рушан, Мих. Рушан, Іван Колтун, Юрій Вишневський, Дмитро Бережанський, Антін Колтун, Мих. Сливковський, Василь Корнас, Йосиф Керна, Никола Папчишин, Василь Лазорищин, Никола Тупко, Дмитро Рудяк, Іван Шутяк, Гр. Голобенко, Янко Радожицкий і Дм. Заворський.

56) З Патерсон, Н. Дж., від тов. Т. Шевченка переслав п. Василь Григорчук 7.75

Зложили: по 1.00: Василь Ліска, Антін Сайдак, Іван Гема і Вас. Атаманець; по 50 цнт.: Стеф. Сосовський, Г. Ничка, Іван Ількович, Василь Григорчук і Олекса Миши; по 25 цнт.: Федор Пашка, Мих. Пастирчак, Мих. Сас, Кіндрат Гаврилюк, Мих. Сас, Іван Миленький і П. Швець.

57) З Гартфорд, Конн. від бр. св. Івана Хрестителя, переслав п. Павло Курко 6.00

Зложили: Юлія Вайворовська 2.00; Олексій Маслоха 1.00; по 75 цнт.: Онуфрій Курко, Павло Курко, Йосиф Ляшко і Е. Гність.

58) З Акрон, О., від бр. Пр. св. Духа переслав п. Василь Цепко 4.00

Зложили: по 50 цнт.: Мих. Судомир, Мих. Петруха і Николай Гащишин; по 25 цнт.: Мих. Дорош, Мих. Філяс, Василь Пацула, Гаврил Лелко, Гр. Сташків, Ол. Цепко, Едм. Мельник, Константин Цепко, Мартин Хорощак і Г. Лесняк.

59) З Франкфорд, Па., від тов. ім. Сагайдачного переслав п. Т. Погорілий 10.25

Зложили: (за січень): Теодор Гладчук 3.00; Петро Грамяк 50 ц.; по 25 цнт.: Мих. Орляк, Теодор Лівка, Петро Фурдела, Андрій Тидів, Григорій Баглай, Ів. Тимчишин, Петро Фурдела, Йосиф Зима і Тимко Погорілий. (За лютий) по 50 цнт.: Іван Омелян, Петро Орляк, Ник. Оліпчук і Еміль Леськів; по 25 цнт.: Тимко Погорілий, Мих. Орляк, Петро Фурдела, Йосиф Зима, Гринько Баглай, Василь Сява, Петро Михайленко, Іван Тимчишин, Теод. Ливка, Мих. Грамик і Мартин Пелех.

60) З Филаделфії, Па., від бр. св. Василія переслав п. Юрко Пицьмик 11.25

Зложили: Іван Сорока 5.00; Ів. Лемман 3.60; Іван Тимчишин 1.00; по 25 цнт.: Юрко Пишальник, Антін Ковальський, Іван Пашко і Ст. Дзьорко; Ник. Томашевич 25 цнт.

61) З Сирінг Велі, Н. Й., від тов. Просвіта переслав п. Ів. Ільків 6.25

Зложили: по 25 цнт.: П. Бандура, К. Ільків, А. Кашинський, І. Бобега, М. Терпеливець, С. Чіпус, Д. Пащишин, І. Крисько, П. Мирдак, Т. Махомета, І. Пацьких, І. Пеців, і К. Робовський.

62) З Солдвер, Па. від братства св. Николая переслав п. І. Щуцак 5.00

63) З Манинук, Н. Й. повіт ... переслав п. ... 2.50

Зложили: по 50 цнт.: Іван Логмага, Никола Худяк, Роман Демчук і Захарій Пастернак; по 25 цнт.: Михаїл Лук і Н. Стахів.

64) З Сі. Луїс, Мо., від бр. св. Покрови переслав п. Роберт Білик 16.77

Зложили: по 3.00: о. Мирон Даньчук, ... Тома Робик, Роман Кушнір і Стах Рокицький; по 1.00: Т. Кушнір і Стефан Білик; по 50 ц.: Прокоп Марфут, Тимко Кушнір, Іван Кушнір, Семен Чорнокай і Даниїл Жукова; Дмитрій Кулик 25 цнт.

65) З Перт Амбой, Н. Дж., від Комітету Обєднання переслав п. Пилип Щуцкий 14.25

Зложили: Тов. Січ 5.75, а по 25 цнт.: Мих. Чумер, Матвій Барщевський, Теодор Пацула, Пилип Щуцкий, Василь Дзубецький, Николай Яремчак, Стефан Коршак, Стефан Куцій, Гр. Шевчак, Іван Сташків, Іван Гадик, Петро Макар, К. Будняк, Андрій Маєрчий, Николай Козовий, Мекс. Стах, Данило Петрів, Іван Горбусь, Гр. Маслій, Юрій Левків і Дм. Вовк; Василь Дрищин 50 цнт.; Укр. Амер. Горожан 1.25: Николай Шийка 50 цнт.; по 25 цнт.: Тома Мощак, Кость Івашків і Василь Барадецький, Іван Гелета, Мих. Шевчик, Іван Наумець; по 50 цнт.: по 25 цнт.: Мих. Павук, Гнат Савків, Николай Дучинський, Григорій Скіра і Теодор Ватраль, Братство св. Михаїла 3.25; Стефан Грабар 3.00; Василь Фединишин 25 цнт.

66) З Ланкастер, Н. Й. від бр. св. Василія переслав п. К. Купер 10.50

Зложили: Стефан Кінь 1.50; Гаврил Мідяк 1.00; по 50 цнт.: Василь Яміський, Максим Костанський, Андрій Стець, Стефан Кирик, Мих. Савчак і Іван Гайчак; по 25 цнт.: Александер Костецький, Роман Вайда, Николай Трояновський, Тимко Грицко, Панько Нестор, Лука Куривко, І. Нестор, Василь Москаль, Симеон Сухина, Мих. Максимяк, Максим Максимяк, Василь Максимяк, Н. Максимяк, Гаврил Пліщка, Вас. Масляник, Дмитро Сухина, Стеф. Сухина, Симеон Хорт, Василь Удич і Константин Купер.

67) З Филаделфії, Па. від Січи, сотня 8, переслав п. Петро Мелько 2.75

Зложили: по 50 цнт.: Семен Магальчак і Іван Гатала; по 25 цнт.: Теод. Бішка, Теод. Чупка, Мих. Теринак, Іван Боднар, Мих. Оханчак, Петро Белько і Юрій Чодин.

68) З Елизабет, Н. Дж. від тов. Зап. Січ переслав п. Константин Пілат 9.50

Зложили: Мих. Ігор 3.00; Антін Фортуна 1.00; Іван Ковальчак і Матвій Мандзяк по 75 цнт.; по 50 цнт.: Стефан Генега, Мих. Гринішак, Юрко Пятковський, Кирило Возняк і В. Музика; по 25 цнт.: Гр. Рудницький, Мих. Константин, Константин Пілат, Никола Ільків, Дмитро Гобир і Іван Чигер.

69) З Амбурн, Н. Й. від тов. Зап. Січ переслав п. Р. Мозала 5.25

Зложили: Іван Віцентий 1.00; Василь Бурачок і Стефан Бятко по 50 цнт.; по 25 цнт.: Іван Колинський, Семен Мриблуд, Григ. Орищин, Михайло Каїтан, Петро Яськів, Григорій Каланяк, Макс. Денега, Іван Щербів, Адам Стаївер, Василь Єдиак, Роман Мозала, Онуфрій Дейнека і Стефан Пилипчак.

70) З Ню Йорк, Н. Й. від тов. Любов переслав п. І. Соловський. 4.75

Зложили: Анна Чайка 1.00; по 50 цнт.: Ілія Солонський, Мих. Соловський, Йосиф Солонський, Петро Бих, Василь Бучинський і Д. Федик; по 25 цнт.: Гринько Лебідь, Марія Фурек і Г. Федун.

71) З Филаделфії, Па., Александер Стечишин 1.00

72) З Филаделфії, Па. о. Максим Кінаш 1.00

73) З Бруклин, Н. Й. переслав о. Вол. Лотович від Ів. Балка .... 1.00 від Івана Цюпи 1.00

74) З Нортумберленд, Па., Вас. Наганда 3.00

75) З Куртис Бей, Мд. податок переслав п. Йосиф Семенків 10.78

76) З Филаделфії, Па., о. Володимир Петрівський 5.00

77) З Филаделфії, Па., п. Іван Колодій 3.00

Сума разом есть $638.26

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ

переслано до дня 28. лютого 1923, як слідує:

3 Кент, Па., коляду переслав п. Теодор Федорук 16.50

3 Манвил, Р. Ай коляду переслав п. С. Лапчинський 10.00

3 Милвил, Н. Д. коляду переслав п. Гр. Замойський 10.00

а 9.00 вислано для Січ. Стрільців. Зложили по 1.00: Антонічак, Іван Панчишин, Василь Горін, Нестор Братецик, Стеф. Чопек, Панько Чопек, Анастазія Чопек, Петро Куць, Никола Касісь, Стефан Пелехатий, Василь Дундинський, Стефан Мульман, Ів. Ковитко і Григорій Мокринський; Гр. Замойський 1.25; по 50 цнт.: Текля Пелехата, Петро Погорілець, Йосиф Мінько, Теодор Ковальський, Володимир Чопек, Юрко Прокопик і Василь Купер; Мих. Швед 25 цнт.

3 Ст. Луїс, Мо. коляду переслав о. М. Данилович 22.50

Зложили: Тимко Шпиль 5.00; Іван Осарчук 2.00; по 1.00: о. М. Данилович, Теодор Кушляк, Мих. Стеців, Мих. Кондрат, Стеф. Макара, Николай Мулянин, Ева Лукаш; по 50 цнт.: Василь Парашак, Стефан Гармич, Василь Тук, Іл. Білобров, Николай Якович, Ст. Шпиль, Роман Кушляк, Тимко Кушляк, Іван Гелів, Петро Гарун; по 25 цнт.: Н. Файфер, Андр. Репа, Теодор Литвак, Катерина Левковин, Мих. Воловський, Катерина Бутняк, Алекс Любин, Николай Сохко, Гр. Гаджега, Мих. Ільницький, Дмитро Кудик, Йосиф Амброзій, Ю. Оліяр і П. Трунко.

3 Торінґтон, Конн. переслав п. Григорій Бобовник 21.25

3 Гері, Інд., переслав С. Лабай від Івана Павляка 1.00

3 Филаделфії, Па., коляду переслала Анна Бойко 10.00

3 Акомака, Па., переслав п. Гр. Пилюк від Катер. Чирки 1.00

3 Ню Гейвен, Конн. від Центрального Комітету переслав п. К. Марушак 25.00

Зложили: Мих. Самара 2.00; по 1.00: Дмитро Гриник, Роман Голубович, Никола Дерень, Вас. Шулим, Мих. Сельський, Мих. Селпарa, Панько Годорчук, Мих. Паутинський і К. Марушак; по 50 цнт.: Іван Веселин, Мих. Березницький, Юстина Лориш, Дм. Почкур, Мих. Підсадний, Теод. Курик, Олекса Гіна, Іван Шутченко, Іван Романюк, Петро Глубник, Юліян Підручний, Андрій Сальницький, Андрій Сиздяк і Гр. Куць; по 25 цнт.: Никифор Бурий, Мих. Кутний, Андрій Роздільський і Я. і Ясько Цепляк; Лука Рогалева 35 цнт.; Павло Смолій 35 цнт.; Центральний Комітет 4.00.

3 Амбридж, Па., коляду переслано Іван Ортинський 39.86

3 Перт Амбой, Н. Дж. коляду переслав п. Пилип Щуцкий 33.67

3 Вилксберг, Па., збірку переслав о. М. ПазДрій 90.55

3 Питсфілд, Мас., від сотні 16, Січової Орг. переслав п. Олекса Яреїв 15.00

Разом $296.33

ДЕПОЗИТ

в певнім, добрім банку є Вашим найліпшим приятелем. Вкладайте свої ощадности, особисто або почтою до

BOSAK STATE BANK

SCRANTON, PA.

Посилаємо гроші до краю скоро і дешево.

Продаємо шифкарти і помагаємо спроваджати родину з краю.

Виготовляємо краєві нотаріяльні і правні справи всякої натури.

Тут витає Вас все приятельська порада і чесна українська

ОБСЛУГА

ФАРМИ!

ФАРМА 200 АКРІВ, 120 акрів орного поля, 50 акрів грубого ліса, 30 пасовиска. Дім з 12 кімнат, стодола і другі забудовання, 15 дійних коров, 5 ялівок, 1 бик, 2 молоді коні, 200 курий, 2 безроги, великий овочевий сад, річка пливе на фармі, вся потрібна машинерія на фармі, 12 миль до стації, 2 милі до великого міста. Ціна $5500, готівкою $2000. PETER OWDY, 194 Ave. A, около 12 ул., New York, N. Y. 66-71

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

96 акрів, 60 виробленої, решта ліс і пасовиско. Хата на 7 кімнат, стодола, стайня, ледівня, будинок на машинерію і другі забудовання, вода здорова, гарний овочевий сад. По зелізної стації, школи, церкви, почти і молочарні одна миля, до великого міста 6 миль; фарма в доброму положенню; 10 молодих коров, 3 коні, 3 ялівки, 100 курий, 2 безроги; нова упряж на коні. Сіно, овес, пшениця, гречка і барабольї. Ціна за все $6,500, половина готівкою а решта на легкі сплати. Продаю тано а причини виїзду до старого краю. По близші інформації прошу зголошуватися листовно або особисто до: MICHAEL MARCHEWKA, Tioga Center, N. Y. 66-67

НА ПРОДАЖ ФАРМА

225 акрів землі, 100 акрів під управу, решта сіножать, пасовиско і ліс. Два мешкальні доми з 6 і 9 кімнат, 9 коров, 1 ялівка, 3 коні, упряж, всі машинерія, 100 курий, 2 безроги і торічний засів, сад овочевий, озеро, стайня і ледівня. Фарма близько бесточок і великих міст. Фарма продаєсь по причині непорозуміння між спільниками. Ціна $7200, готівкою $3000 а решта на оплати. Голоситися до: Stanley Kalita, 190 Court St., Newark, N. J., або Mike Golgash, Corry Farm, R. F. D. 4, Canastota, N. Y. 66-70

МАЮ НА ПРОДАЖ

фарми, готелі, доми в місцевости Whippany, N. J. В тій місцевости есть 9 фабрик, всего 5 мінут до стації колійової Ірі або Лакавана. По близші інформації голоситись до:

HNAT ORENYCZ,

199 E. 4th St., 3rd floor front, New York, N. Y.

або до властителя:

H. FANOK, WHIPPANY, N. J.

THE UKRAINIANS AGAIN MAKE HIT

Chorus in Brilliant Native Garb Gives National Airs Vivid Rendition

TWO SOLOISTS HELP ROUND GUT PROGRAM

Last night the Ukrainian National Chorus, Alexander Koshetz, conductor, gave a concert in Symphony hall, with the help of Oda Slobodskaya, soprano, Nina Koshetz, mezzo-soprano, and Nicholas Stember, accompanist. The program:

Early Morning..........Arr. Stupnitzky
Behind the Mountain..........Leontovich
From the Mountain and the Valleys ....Stetzenko
Shtchdryk..........Leontovich
On the Mountain..........Stetzenko

The Ukrainian National Chorus

Arioso rom "Opritchnik".......... Tchaikowsky
Divinites du Styx..........Gluck
Der Kuss..........Beethoven
Aria rom "Tosca"..........Puccini
Aria from "La Cid"..........Massenet

Mlle. Slobodskaya

Our Lady of Potchaiv..........Leontovich
Young Uliana..........Koshetz
The Stars..........Koshetz
Lullaby..........Barvinsky-Koshetz
Kolomeyka..........Kolessa

The Ukrainian National Chorus

Over the Steppe..........Gretchaninoff
Song from "Tsar's Bride".......... Rimsky-Korsakoff
Eastern Roman..........Rimsky-Korsakoff
Widmung..........Schumann

Mme. Koshetz'

Hey! Near Baryshpol..........Koshetz
The Little Tarin..........Koshetz
Jachil's Daughter..........Koshetz
In the Garden stands an Elderbush ....Lyssenko
Mushrooms..........Lyssenko

The Ukrainian National Chorus

This chorus cut a gallant show, three rows of men and women dressed out in vivid blues, greens and reds. What is more to the purpose, they made their tone as brilliant in color contrasts as their garb. Other choruses—though, to be sure, not many—can sing with a musical nicety equal to these Ukrainians; but never a chorus of them all can afford to stand near these singers when variation of color is a question. By means of closed mouths they produce amazing effects; and, or course, they have in their favor the deep bass voices which abound in Russia.

But after all it is not the voices which maek this chorus remarkable; with the exception of their deepness, they are nothing extraordinary, and the sopranos indeed at times sound shrill. Nor is it their unusual skill that one will remember about them. It is their vitality that tells. They sing as though they mean what they sing. When they mark a rythm they mark it till every listener feels it too. But it is vitality does it, mind, not extravagance. An object lesson!

Mr. Koshetz led his forces with a refreshing absence of display. Miss Slobodskaya, her voice once at its ease, overcame the hanlicap of a bad metho, and sang with a dramatic warmth that brought her twoo encores. Mme. Koshetz was also encored, and, for the matter of that, so was the chorus. Mr. Stember made his accompaniments sound little less than orchestral. Mr. Koshetz brings his chorus here to sing music of their country which we should hardly hear otherwise. R. R. G.

(The Boston Traveler, Mar. 13, 1923.)

UKRAINIANS PLEASE BOSTONIANS AGAIN

Two Opera Singers Heard in Groups of Solos.

The Ukrainian National Chorus, Alexander Koshetz, conductor, gave its second Boston concert last night at Symphony Hall to an audience of good size which seemed delighted with the extraordinary musicianship of what singers, Oda Slobodskaya and Nina Koshetz, both previously heard here at concerts of the Boston Symphony Orchestra, were the assising soloists. Their many numbers and encores swelled the program to unwonted, and for many listeners, unpleasant length.

Since the chorus members who were heard in incidental solos in several of the chosen pieces proved quite as able as the operatic stars to interest a concert audience, one doubted the wisdom of inserting so much rather trite and hackneyed music as Miss Slobodskaya and Mme. Koshetz sang into a program whose chief attratcion was its exotic character.

Their first concert here last Autumn abundantly proved these peasant singers make remarkably subtie use of naturally fine voices, under the skilful direction of Dr. Koshetz. Last night the sopranos showed at times the strain of the long and arduous concert season the chorus has so successfully undertaken in the United States and Mexico. Otherwise the performance did not fall short of the earlier one, except that the conductor tends now to show off the qualities of singers and music rather more obviousyl than before, by means of such tricks as having his phenomenal bass singers hold onto a very low note after the others stop singing, lest anyone miss nothing their deep tones.

Miss Slobodskaya in "Vissi d'arte," from 'Tosca' and "Lleurez, mes veux" from Massenet's "Le Cid" proved herself an intense dramatic soprano likely to stir an average operatic audience to marked enthusiasm. Her voice is wonderful, but ill-controlled. Her high notes are rfequently off pitch and always shrill and wobbly. She has a temperament, but chose her singing master unwisely.

Mme. Koshetz is also an essentially dramatic singer. She has a notion of beautiful singing for its own sake, but resists few temptations to exaggerated emotional emphahis. Her voice is of great natural beauty, but not judiciously employed. In certain operatic holes she would give an impressive performance, unless all sings fail.

The audience was polite to both singers but kept most of its real plaudits for the chorus. Opera singers are no novelty here, but Boston has never heard anything else quite like the Ukrainian chorus.

(Boston Globe, Mar. 13, 1923.)

UKRAINIANS WIN GREAT OVATION IN ALLURING CONCERT

Novel Orchestral Effect of Humming Voives of Wonderbul Timbre Delights Hearers.

KOSMETZ LAUDED AS A MASTER DIRECTOR

Soloists Astonish Keen Observers With Power and Beauty of Their Voices.

The immense audience which gothered in the Lyric Theatre last evening to hear the Ukrainian National Chorus was cosmopolitan to a degree. It made one think of the crowds listening to opera in one of the larger cities. There were children, youths, middle-aged and old folks of every nationality. The representatives of Ukrainia were in the majority and the joy and eagerness with which they listened to the magnificent music of their motherland was in itself a pleasure to witness if one could not have heard the superb singing.

Never has Allentown listened to such singing, the effects attained by the composite chorus were superb, alluring and unuique. Many of the numbers carried a humming undertone by the chorus with the air sung by one person—sometimes a tenor, sometimes a soprano, always with the most effective allure.

The choruses were all folk songs of Ukrainia and were arranged in the most part by Prof. Koshetz, the conductor of the body of singers. The voices blended exquisitely and through all the rythmic and harmonic beauty one could feel the spirit of Ukrainia With all their trials and tribulations the people of that country have kept young and happy. Their spirit was perceptible in the joyous singing of the melodies of the pastorals and the humorous interpretation of some of the sketches, "Koza" (the goat), "I Sat Spinning, Spinning," and "You Little Grey Cuckoo." One of the numbers, the "Young Monk," was exquisite with the soft organ cadences produced by the humming of the chorus and the theme sung by a splendid young tenor, G. Leoniv. An effect exactly like that of a great orchestra was produced in "A Violin Is Playing in the Street," and was dramatic to the last degree. Not noly was the orchestral quality startling, but the resonance produced was like the actual vibration of strings when a bow is drawn across them. Prof. Alexander Koshetz is a marvelous conductor and the voices of his chorus respond to his direction like instruments to the touch of a master hand.

It was an ovation for all the chorus members, the soloists and the conductor that is rarely witnessed in an American concert hall. The chorus of fifteen women and twenty-five men was clad in the native garb. The lines of the men's costumes and the colorings for some explicable reason were more appaling than the women's. After three more concerts the company will rest before starting a tour of South America.

(Allentown Chronicle, Mar. 10, 1923.)

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ

в гарній околици близько Ню Йорку. Нові доми на легкі місячні сплати. 3 руми $1000 — $300 готівкою; 4 руми $1225—$400 готівкою; 5 румів $1450—$500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і штори на місци. Пишіть або зайдіть до: 58—

ГРИГОРАК, Room 74,

180 Broadway, New York, N. Y.

STAMPING!

Маємо на складі всякі стемповані річи хрестиками і до гафтовання як: Обрусы, Рушники, Простирадла, Фрески для дітий, Фартухи, Скафи і т. п. Приборі до вишивання, канва, Нитки D. M. C. Шовк до гафтовання і на Светри, френалі і трімінг до українських строїв. Для Братств і Товариств котрі улаштовують Базари і вистави, маємо много дуже гарних річий, котрі надаються на сю ціль. Адреса:

EUROPEAN BAZAR,

168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ СКЛАД В НЮ ЙОРКУ

Велика випродаж машин Колумбія і всяких иньших компаній як модель L-2 $175.00, тепер $140.50; K-2 $150, тепер $124.50; H-2 $140, тепер $112.50; G-2 $125.00, тепер $92.50; D-2 $80.00, тепер $45.50; A-2 $30.00, тепер $22.50. Гарантія на машини 10 літ, тому користайте з сеї нагоди дістати добру машину за дешеві гроші. Маємо також на складі дуже гарні рекорди всякого рода. Приймаємо замовлення з провінції не менше як на 6 рекордів. Принимаємо направки машин і многих інструментів.

W. SHEROFSKY,

116 E. 3rd Street, New York, N. Y.

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

В змісті такий: Поворот до рідного села; Дома і на пшеницях; У новсіма Маріна; Тихий сільський рай; Керуси біля хреста; Недїля на селі; За потоком; Юрко; Грім з ясного неба; Митро; На першій стежці; Перші ночі з тим; Мадяри в селі; Смерть і поховання Федька; Сельське серце; Утічка; Везуть давнєних; Битва; Сади ніч ... Кубанці в селі; Садами; Сорокотні при роботі; ... Жили; При дуньої; Літавий світ; За святої Свята; Весїльні чари; Пісня Вісника; Весна; У цвинтарі; Вертають „свої"; Під судом; Побіч дороги.

ЦІНА 85 ЦЕНТІВ.

Хто замовить більше книжок, дамо відповідний опуст. Гроші і замовлення шліть на адресу:

„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЯКЕ УКРАЇНСЬКЕ товариство або котрий заможнійший громадянин у країнець допоможе бувшому старшині української армії позичкою $200 на оплату курсу винчитись друкарського ремесла (Linotype). Зворот позички наступить по скінченню курсу, в трьох 6 місяцях, з виплатою та відсотками з зарібкы. Ласкаві згодження під шифрою: „бувший український старшина" проситься слати до адміністрації „Свободи" для М. Р. 67-72

ПОШУКУЮ свою жену Анну з Макусів, з села Нейбер, ... 18. Липня мене і втекла зі своїм відчимом Казимиром Ніколовським в маю 1922 р. Хто подасть місце її теперішнього побуту, дістане нагороду. Dmytro Bobyk, c/o The Standard Bank, 55 Avenue B, New York, N. Y. 65-67

Пошукую свого ... СЯКНИКА з села ... Тол. Пошукую його в важних справах. Хто б о нім знав або він сам, нехай зголоситься на адресу: Martin Kosarewsky, 1238 Trimberger Court, Sheboygan, Wis. 67-70

БРАТ ШУКАЄ СЕСТРУ

Відомости по ОЛАРКУ КОТЕНКО (в Америці її називали Мері Котенко), просить брат Тиміш Котенко з України. Колись жила в Гайленд Парк, Мишиган. Можливо вийшла заміж і змінила прізвище. Її саму та тих, хто знає її теперішній адрес, просимо подати вістку для брата до: Foreign Language Information Service, Ukrainian Bureau, 119 West 41st Street, New York, N. Y.

ЩОСЬ ДУЖЕ цікавого для кавалерів і панів. Пишіть, залучаючи 2-центову марку на адресу: ROYAL SALES CO., Station O, New York. 61-72

НА ПРОДАЖ одна лота в добрім положенню, 150x25, в Патерсон, Н. Дж. на Delaware Ave. Голоситися до: O. Kybiuk, 316 E. 6th Street, New York City. 67-68

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ

в добрім положенню і добре уряджений. Інтерес виробленний. Інтересуючих прошу зголоситься до: Я. Купчак, 760 E. 2nd Street, правий дім, другий поверх від 6. до 9. години вечером. New York, N. Y. 67-68

НА ПРОДАЖ ЛОНЧ РУМ

і одна умебльована кімната, добра місцевість, близько фабрики. Ціна $1200. Голоситися під ч.: 64-69

441 WEST 17th STREET, NEW YORK CITY.

HIPPODROME

43rd STREET and 6th AVENUE

ЛІПШІ ЧАСИ найбільша вистава в світі

Богато українських артистів

Два рази денно. 2.15 і 8.15

Ціни: 50 цнт. до $1.50

УСУНЬТЕ БІЛЬ

Боляче плече, стягнені мушкулі, завихнені частини тіла, те все є сполучене з БОЛЕМ. Одначе натріть гроший

PAIN-EXPELLER-ОМ

болячі місця в біль скоро зникне. Pain-Expeller є біль суть смертельні вороги. Купіть бутельку у Вашого аптикаря днесь. 35 і 70 центів. Впевністься що наша торговельна марка АНКОР є на пачці. Не беріть імітацій.

F. Ad. Richter & Co., 104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

DR. S. M. KAUFMAN

спеціаліст хронічних і тяжких внутрішних недуг, хкушер. Години офісові від 1. до 8.30 веч.

111 E. 7th Street, New York

НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I. Год. офісові від 9.30 до 12. в пол. 488—6th Ave., Astoria, L. I. Telephone: Astoria 2372

ДР. Б. ТОГЕНБЕРГ

спеціаліст старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і венеричні. Переводить всякі операції. Дає недуговим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304—2nd AVENUE, межи 17-ою і 18-ою улицею, NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер. Телефон 4438 Lexington

СПЕЦІАЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, нервових, ревматизм, остре кровне і зраджене крове.

Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 St., NEW YORK

Межи 4th Ave. i Irving Place

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

Не забувайте що находять свята. Постарайтесь щоб вони були веселі і спровадьте собі гарні українські рекорди.

РЕКОРДИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ.

BRUNSWICK—10-inch:

15032 A-B: Почаївській Божій Матери. Через поле широкеє.
15033 A-B: Веровесно. Ой у полі вишинька.
15034 A-B: Щедрик. — Колядка.
15035 A-B: В Йордані. Ой сива зазуленька. — Коломийка.

На обох сторонах по дві пісні: А і В.

ОДНА ПЛИТА (РЕКОРД) КОШТУЄ $1.50.

РЕКОРДИ COLUMBIA:

Ой летіла зазуленька. На кухні згибало, № 2798.—Дівчи Боже добрий час. Не кажи ще я поживаю, № 3384.—Дивлюсь я на небо. Світить місяць водою, № 3385.—Ой ти місячко зоре. Хата моя рубаная, № 4245.—Засвистали козаченьки. Сиять мені не хочеться, № 3418.—Кум Мирошник. Запорожський клад, № 3638 та инші. Поза се є в мене великий вибір танців і коломийок. Замовлення і по новий каталог пишіть до:

ANDREW BARNA, 279 Nepperhan Avenue, YONKERS, N. Y.